

Helyi tanterv

Dél-Zselic Tinódi Lantos Sebestyén
Általános Iskola Szigetvár

Tantárgy: Magyar nyelv és irodalom
(5-8. évfolyam)

Készült az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012 (VI.04.) Korm. rendelet módosításáról szóló dokumentum alapján.

2020.

Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam

A magyar nyelv tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi alap órakeret	Szabad felhasználású órakeret	Helyi tervezésű órakeret
5.	2	72	68	14	4
6.	2	72	68	14	4
7.	1	36	34	7	2
8.	1+1	36 + 36	34	7	36

A magyar irodalom tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi alap órakeret	Szabad felhasználású órakeret	Helyi tervezésű órakeret
5.	2	72	68	14	4
6.	2	72	68	14	4
7.	2	72	68	14	4
8.	2	72	68	14	4

Az órák 20%-a szabadon felhasználható a témakörök között minden évfolyamon.

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

Az Oktatási Hivatal [Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára](#) kiadott magyar nyelv és irodalom tantárgyi kerettanterv alapján készült.

[https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8_\(2020_04.23.\)](https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8_(2020_04.23.))

A) A NAT ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ALAPELVEK, CÉLOK

A Kárpát-medencei magyarság kultúrájának, nemzeti identitásának egyik legfontosabb alapja az anyanyelve és az ezen a nyelven megszólaló irodalma. Nyelv és irodalom: nemcsak hagyományt teremtenek, hanem folyamatos változásokkal jelent és jövőt is alakítanak. A magyar nyelv és irodalom tantárgyak kiemelten fontos területei a nemzeti öntudatra, önazonosságtudatra nevelésnek. Nyelvünk, közös történelmünk, keresztény alapú vallási és művészeti hagyományaink összekötnek bennünket: korokat, alkotókat, befogadókat és műveket. Egy kulturális hagyományhoz tartozunk, egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgyak a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezelik.

Az irodalomtanításban kiemelt szerep jut azoknak az alkotóknak, akik igazodási pontként erkölcsi magatartásukkal, kiemelkedően magas szintű életművükkel alapvetően határozták és határozzák meg a magyar közgondolkodást. Az irodalmi alkotásoknak értékközvetítő funkciójuk van. A magyar irodalom tantárgy tananyaga olyan normatív értékeket közvetít, amelyek a társadalom döntő többségének értékvilágát tükrözik. A magyar irodalom oktatása folyamatosságában, az egyetemes irodalom pedig szigetszerűen, a legjelentősebb alkotók és alkotások bemutatásával történik.

Az irodalmi művek nyelvileg megformált esztétikai alkotások, melyek beágyazódnak a magyar és az európai kultúrába, így egymással is párbeszédbe tudnak lépni, létrehozva a közös gondolkodást és motívumkincset. Az irodalom azonban nem csak szöveg, és a nyelv sem azonosítható csupán szövegalkotó elemeivel és hatásaival. Az irodalmi alkotások morális, kulturális értékeket örökítenek és teremtenek. Történelmi, személyes tapasztalatokat, bölcséleti felismeréseket hagyományoznak. Létük és hatásuk messze meghaladja a kommunikációs eszköz és a fikciós esztétikai teljesítmény

funkcionálisan értelmezett szerepét. Gondolkodásunk, önkifejezésünk, személyes és nemzeti identitásunk kialakításának feltételei és eszközei:

„... *nemzeti hagyomány és nemzeti poézis szoros függésben állanak egymással.*” (Kölcsey).

Az irodalmi művek olyan erkölcsi, történelmi, érzelmi konfliktusokkal szembesítik az olvasót, melyekben saját jelenüket, benne közösségi és személyes konfliktusaikat is felismerhetik, és amely felismerések a tanulók morális, esztétikai és érzelmi fejlődésének is eszközei. Az anyanyelvi kommunikáció fejlettségének meghatározó szerepe van a nyelvi, a kulturális és a szociális kompetenciák alakításában, fejlesztésében, az érzelmi nevelésben, a tanulás teljes folyamatában.

A magyar nyelv és irodalom kiemelt szerepet tölt be a tantárgyak sorában: az olvasottság, a nyelv rendszerszerű ismerete, tudatos alkalmazása a differenciált szövegértés alapja, az irodalmi szövegek elemzése a szövegek jelentésszerkezetének megértésig vezet el, ezek pedig lehetővé teszik az összetett, elvont gondolkodási műveletek elsajátítását, majd alkalmazását. Ezáltal a többi tantárgy tanulásának, később a társadalmi beilleszkedésnek és boldogulásnak is feltételei, segítői. Az irodalmi művek az egyetemes emberi értékeket és normákat (közjó – egyéni boldogság; hazafiság –, individualizmus, igazság, szépség, jóság stb.) közvetítik, ezért az irodalom, mint tantárgy lehetőséget ad a tanulónak arra, hogy ezeket az értékeket, azok állandóságát, illetve a koronként bekövetkező átértelmezését megismerjék.

A sikeres anyanyelvi és irodalmi oktatás kihagyhatatlan szereplője a tanár. Viselkedése, a szakma iránti

elkötelezettsége, személyes példamutatása önmagában modell a tanulók számára. A tanár tanít, nevel, fejleszt, irányít és segít. Hagyományt és tudást ad át, segíti a tanulókat, hogy azokat maguk is felfedezzék, megteremtsék saját kognitív struktúráikat, elkészítsék önálló olvasataikat. Ne csak befogadók legyenek, hanem mérlegelő, problémaérzékes gondolkodású, kreatív értelmezők is. A műveltség, a strukturált tudás átadása alapvető feltétele annak, hogy a tanulók megtanuljanak önállóan gondolkodni és tanulni. Az érték közvetítés pedig elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a mérlegelő gondolkodás képességének segítségével a saját értékvilágukat megalkossák, és ez számukra intellektuális és emocionális élményt jelentsen.

A magyar nyelv- és irodalomtanítás egyidejűleg műveltségközvetítést, kompetencia- és személyiségfejlesztést, morális és érzelmi nevelést is jelent. A kompetenciafejlesztés az önálló tudás kialakításában, a közösségbe való beilleszkedésben nyújt segítséget. A morális és érzelmi nevelés – a kompetenciák fejlesztésével együtt – lehetőséget teremt arra, hogy a tanuló átgondolt ítéleteket alkosson, képes legyen sokoldalúan megindokolni véleményét vagy éppen változtasson azon, hogy művelt, kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségként szűkebb közösségének felelős tagja legyen.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyak nevelési-oktatási struktúrája követi a tanulók kognitív, érzelmi és szociális fejlődését. Az első szakaszban, az 1–4. évfolyamon döntően a jártasságok, készségek, képességek fejlesztése, a második szakaszban, az 5–8. évfolyamon a műveltség alapozás a leghangsúlyosabb, a harmadik képzési szakaszban, a 9–12. évfolyamon a műveltségátadás, illetve a továbbtanulásra és a felnőtt életre való felkészítés kerül középpontba.

A tananyagok ennek megfelelően egészítik ki egymást, a „megtartva továbbfejleszteni” elv alapján épülnek egymásra. Az egyes témák – elősegítve a tudás bevésését, a megértés mélyítését – vissza-visszatérnek, de újabb tartalmakkal, más kérdések középpontba állításával bővülnek. A magyar nyelv és irodalom oktatásának alapelvei és követelményei közé tartoznak: a differenciálás és a tehetséggondozás, a személyes haladást figyelembe vevő foglalkozások, a tanórán kívüli tevékenységek bevonása a tanulási folyamatba.

A magyartanítás alapelve, hogy nincs kitüntetett didaktikai modell, tanítási, értékelési mód. A tanár szabad döntése, szakmai felelőssége, hogy az adott tananyaghoz adekvát módszertani, értékelési módot válasszon, hogy órái élményt adók legyenek.

Az óraszámok 80%-át a kerettantervben meghatározott törzsanyag tanítására kell fordítani. Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy a törzsanyag elsajátításához tanulóinak az órakeret akár 100%-ára szüksége van, rendelkezhet ezekkel az órákkal. Ha elegendő a törzsanyag elsajátításához az órák 80%-a, akkor az órakeret fennmaradó 20%-át szabadon választott témák feldolgozására fordíthatja a szaktanár, melyek kiválasztásába bevonhatja a tanulóit. A választást segítő javaslatokat a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett szintén a kerettanterv tartalmazza. Az 5–6. évfolyamon a

tematikus közelítés, gyengéd átmenet, a 7–8. évfolyamon a kronológia elve érvényesül. A kronológia elvének figyelembevételével az egyes témakörök sorrendjét a szaktanár megváltoztathatja.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyak kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyi követelményei igazodnak a Nat alapelveihez és céljaihoz. A Nat-ban meghatározott, illetve a kerettantervben részletesen szabályozott követelmények a középszintű érettségivizsgáláshoz szükséges szaktárgyi elvárásokat rögzítik. A magyar nyelv és irodalom tantárgyak tanítása öt nagy szempont köré csoportosítható: a kompetenciafejlesztés, a műveltségközvetítés, a személyiségfejlesztés, a morális és az érzelmi nevelés.

Célok

Alapvető cél a Kárpát-medencei magyarság által létrehozott nyelvi, irodalmi kultúra legkiemelkedőbb alkotásainak megismertetésével olyan műveltségsztenderd kialakítása a tanulóknak, amely biztosítja a nemzeti kultúra generációkon átívelő megmaradását és fejlődését.

A magyar nyelv és irodalom tanításának kiemelt célja a harmonikus, sokoldalúan felkészült, olvasó, az anyanyelvüket tudatosan használó, biztos szövegértéssel, illetve szövegalkotási kompetenciával rendelkező tanulók képzése, akik a nyelv tudatos és reflektív alkalmazásával eredményesen kommunikálnak, írásban és szóban is képesek önmagukat pontosan, az adott helyzetnek, illetve műfajnak megfelelően kifejezni, képesek a kulturált viselkedésre, nyelvhasználatra. Nyelvi ismereteik és kompetenciáik lehetővé teszik a mérlegelő gondolkodást, az élethosszig tartó folyamatos tanulást, mely által boldogulnak a munka világában, tudnak önállóan és csapatban hatékonyan dolgozni. Nemzetünk kulturális hagyományait ismerik, értik és tisztelik, kötődnek azokhoz.

A magyar nyelv és irodalom tanításának további céljai:

1. A tanulók szövegértési és szövegalkotási képességeinek folyamatos fejlesztése. Ezáltal azonosítani és alkalmazni tudják a verbális és nonverbális kommunikáció jeleit, megértik mások véleményét, ki tudják fejezni a sajátjukat.
2. A tanulók nyelvi megnyilatkozásai megfeleljenek a magyar nyelvhelyesség, illetve helyesírás szabályainak.
3. A hagyományos és digitális szövegfeldolgozások révén fejlődjenek a tanulók íráskészsége, digitális kompetenciája, ismerjék meg a hagyományos és digitális információforrásokat, tanulják meg azok kritikus és etikus használatát.
4. A tanulók rendelkezzenek megfelelő retorikai ismeretekkel, tagolt, arányos szöveget tudjanak alkotni. Ismerjék az érvek, a cáfolatok fajtáit, a nyelvek főbb típusait, az anyanyelvük eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, bizonyítékokat, a nyelvtörténetünk nagy korszakait és fontosabb nyelvemlékeinket. Érettségüknek megfelelő szinten tanulják meg nyelvünk földrajzi és társadalmi tagozódását, értsék meg, hogy a nyelv folyamatosan változó rendszer, és ezért a változásért felelősséggel tartoznak.
5. Tanulmányaik alatt ismerjék meg a magyar irodalom korszakait, alkotóit, irodalmunk történetét, az európai irodalom korszakváltást hozó nagy szakaszait, alkotásait. A magyar irodalom kiemelkedő jelentőségű műveit tanári irányítással, majd önállóan értelmezzék, elemezzék. Az irodalmi művek elemzése segíti az összetett gondolkodási műveletek kialakítását: elvonatkoztatás, jelentéssíkok elkülönítése, elemzés, szintetizálás.
6. Az irodalmi művek befogadása által fejlődjenek a tanulók szövegértése, széppérezése, alakuljon ki az irodalomról szóló laikus szaknyelvük.
7. A könyv nélkül megtanulandó művek segítségével fejlődjenek a tanulók memóriája, előadókészsége. A memorizálás tartós bevésést jelent, mely egyszerre gazdagítja ismereteiket és jelent bármikor előhívható tudást.
8. A magyar nyelv és irodalom tantárgyak nemzetünk gondolkodástörténeti, művészeti hagyományának egy meghatározó szeletét ismertetik meg a tanulókkal. Ezért kiemelten fontos cél, hogy a tanulók számára ez felfedezés, intellektuális és emocionális élmény legyen, olyan hatás, mely gazdagítja műveltségüket, és bevonja őket kulturális örökségünkbe. Az irodalomoktatás a fejlett érzelmi intelligencia kialakításának egyik legfontosabb eszköze.

9. Cél továbbá, hogy az iskolai tanulmányok végére a már fiatal felnőttek készen álljanak ismereteik, műveltségük, elsajátított készségeik révén arra, hogy bekapcsolódjanak a munka világába, továbbtanuljanak, művelt, nemzetünk iránt elkötelezett emberekké váljanak. Olyan személyiségekké, akik tudatos kultúrabefogadók, műértők lesznek, képesek az értelmező gondolkodásra, az önreflexióra. A szépirodalmi és gyakorlati szövegek, drámajátékok, helyzetgyakorlatok segítenek a saját nézőpont kialakításában és más nézőpontok megértésében, a problémamegoldás fejlesztésében, valamint az empátia kialakításában. Az irodalomoktatás a fejlett érzelmi intelligencia kialakításának egyik legfontosabb eszköze. Az európai és azon belül a magyar kultúra nagy történeteinek, szövegeinek megismerése lehetővé teszi a közösség erkölcsi értékeinek átadását, valamint társadalmi, etikai, lélektani kérdések értelmezését.

B.) AZ ALAPFOKÚ KÉPZÉS MÁSODIK SZAKASZÁBAN, AZ 5-8. ÉVFOLYAMON, A NEVELÉS-OKTATÁS TÖBBSZÖRÖS CÉLJA ÉS FELADATA AZ ADAPTÁLT KERETTANTERV SZERINT:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ideértve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoriterek, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projekt munkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A.a.)

5–6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjék íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjék ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitéüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

Az 5–6. osztály irodalomoktatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékoságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitéüntetett szerepe van.

Az 5–6. évfolyam tananyagai a következő nagy témák köré rendeződnek:

- Család, otthon, nemzet
- Petőfi Sándor: János vitéz
- Szülőföld, táj
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
- Választható magyar ifjúsági vagy meseregény
- Hősök az irodalomban
- Arany János: Toldi
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- Választható világirodalmi ifjúsági regény

A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra, mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony). Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseivel is kapcsolódnak.

Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasson, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon. A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete. A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket. Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni. Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.

A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

A.b.)

7–8. ÉVFOLYAM

A 7–8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagnak a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7–8. évfolyamon a tanulók – életkori sajátosságaik, illetve korábbi tanulmányaik alapján képessé válnak arra, hogy megismerjék az európai és a magyar kultúra nagy korszakait, ezeknek a stílus- és művelődéstörténeti koroknak kiemelkedő alkotásait, és egyre hangsúlyosabbá válik a poétikai-retorikai ismeretek bővítése is. A 13–15 éves gyerekek már képesek arra, hogy ne csak fabuláris szinten értelmezzenek egy-egy szöveget, hanem tanári irányítással jelentésteremtésre is vállalkozzanak, és megértsék saját kultúrájuk történelmi adottságait, irodalmi törekvéseit.

A 7-8. évfolyam irodalomtanításának témakörei:

- Korok és portrék,
- Magyar vagy világirodalmi regény,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében,
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében,
- A 20. századi történelem az irodalomunkban,
- Szórakoztató irodalom.

A 8. osztályosokat a tanterv a középiskolai felkészülésben és a pályaválasztásban az eddig tanultak rendszerező ismétlésével segíti.

Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.

Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100 %-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek

I. A törzsanyag

A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.

II. A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.

A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.

Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is a tanulók.

A tantárgy tanításának specifikus jellemzői az 5–8. évfolyamon

A magyar nyelv és irodalom tanulási terület két tantárgy összekapcsolásával jött létre. Nyelvi meghatározottságuk, tudományterületi összekapcsolódásuk, közös fejlesztési céljaik ellenére önálló diszciplínák, saját szerkezeti és tartalmi elemekkel. Mindkettő saját logikája mentén szerveződik, így a kerettantervben is külön jelennek meg, tananyagtartalmuk, fejlesztési területeik, tanulási eredményeik szerint.

A felső tagozatos tananyag szervesen kapcsolódik az alsó tagozatban elsajátítottakhoz, valamint a tanulók életkori sajátosságaihoz. A képzési szakasz első felében motívumokra épülő témakörök uralják a tananyagot. Ezek biztosítják a tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztését.

A képzés második szakaszában a fő tananyagszervező elv a kronológia. Ennek célja, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom néhány nagy korszakát, művelődéstörténeti korszakát, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagtartalmaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

Az irodalmi ismeretek elsősorban az olvasás öröméhez, a különféle befogadási, értelmezési stratégiákhoz, az irodalmi művek kontextusaihoz vezető utakat mutatják meg, ezzel előkészítve az irodalmi művek eszme-, stílus- és hatástörténeti, valamint történelmi nézőpontú értelmezését.

Az anyanyelvi ismeretek és készségek alapvetően a tanuló nyelvhasználatának fejlesztését szolgálják.

A tanórai és az iskolán kívüli tevékenységeket úgy kell megtervezni, hogy alkalmazkodjanak a tanuló társadalmi, kulturális és életkori sajátosságaihoz, és segítsék az adott esetben szükségessé váló differenciálást (felzárkóztatás, tehetség gondozás). Az iskolai munka során törekedni kell a módszertani sokszínűsége, az aktív tanulói tevékenységekre épülő módszerek alkalmazására (gyűjtőmunka, projektek, kooperatív, együttműködésen alapuló változatos és ötletgazdag írásbeli és szóbeli feladatok).

A tantárgyak fejlesztési céljai csak úgy valósíthatók meg, ha a tanuló a magyar órák aktív alakítójává válik, és nem csupán passzív befogadónak vesz azon részt. A tanulói tevékenységekre és együttműködésre épülő módszerek erősítik a tanuló problémamegoldó képességét, és képessé teszik őt arra, hogy összekapcsolja a különböző forrásokból nyert sokféle információt.

Az 5–8. évfolyamon a tanítás célja az is, hogy megfelelően előkészítse a középiskolai tanulmányokat. A tervezéskor figyelembe kell venni a középiskolai felvételi vizsgák elvárásait, azaz a középiskolák ismert bemeneti követelményeit.

Az értékelési eljárások alkalmazásakor fontos a tanuló teljesítményének kiegyensúlyozott, szóban és írásban történő megítélése.

Elsődlegesen fejlesztendő kompetencia területek:

- szövegértő képesség fejlesztése
- a szövegek kapcsolatának és különbségének felismerése
- lényegkiemelés képessége, például: jegyzetelés, vázlatkészítés.
- önálló szövegalkotás írásban és szóban
- anyanyelvi kommunikáció: verbális, írásbeli, nonverbális módon
- véleményalkotás, érvelés
- memória, a meglévő tudás mozgósítása
- összehasonlító, elemző és rendszerező képesség
- nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása írásbeli szövegekben
- figyelemkoncentráció, feladattartás
- térbeli és időbeli tájékozódás képessége
- önálló és csoportos ismeretszerzés
- hatékony, önálló tanulás
- könyvtári tájékozódás és különböző információhordozók használata

- erkölcsi értékek közvetítése, tudatosítása a tanult irodalmi alkotásokon keresztül
- különböző nemzeti kultúrák megismerése, a hagyományok ápolása iránti nyitottság

KONKRÉT CÉLOK HELYI SAJÁTOSSÁGOKKAL KIEGÉSZÍTVE

- A magyar nyelv és irodalom oktatásának alapvető célja az értelmes beszéd, az értő olvasás és a helyesírás készségének kialakítása.
- A biztos kommunikációs készség elsajátíttatása.
- Az irodalom megszerettetése.
- A tantárgy segítse elő az elektronikus eszközök, (CD-lejátszó, DVD-lejátszó, Internet, stb.) információhordozók célszerű felhasználásának megismerését, alkalmazását
- Az általános iskolai magyar nyelv és irodalom oktatása adjon biztos alapot a reális középiskolai tanulmányok folytatásához
- Névadónk, Tinódi Lantos Sebestyén pályaképe, egy műve
- Zrínyi Napok – 2017.09.06 - 09.11. – részvétel a programokon
- Koszorúzás és megemlékezés Horváth Stancsics Márk szobránál és a Zrínyi téren, minden év szeptember első hetében (7. és 8. évfolyam)
- Koszorúzás és megemlékezés Juranics Lőrinc szobránál, minden év szeptemberének első hetében (5. évfolyam)
- A Zrínyi családhoz kapcsolódó irodalom ismerete.
- 1956-os versmondó versenyen való részvétel (Szigetvár, Városi Könyvtár)
- Felkészülés az 1956-os forradalom és szabadságharc, valamint a köztársaság kikiáltásának alkalmából rendezett intézményi megemlékezésre (8. évfolyam)
- Részvétel balladamondó versenyen
- Részvétel Szigetvár török uralom alóli felszabadulásának megemlékezésén, a Zrínyi téren minden év február 13-án 12 órakor (6. évfolyam)
- Részvétel a Zrínyi versmondó versenyen
- Helyi mondák ismerete
- Részvétel a Kazinczy versenyen– iskolai, területi, dunántúli (esetleg)
- Felkészülés a március 15-i iskolai és városi megemlékezésre. (7. évfolyam)
- Baranyai nyelvjárások
- Temesi Mihály helyesírási versenyen való részvétel
- Simonyi helyesírási versenyen való részvétel
- Zselic hangjai szavalóversenyen való részvétel
- Nyugdíjas pedagógusok köszöntésére való felkészülés
- Költészet napi versmondás – a Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola és a Weiner Leó Alapfokú Művészetoktatási Intézmény közös rendezvénye
- Mesemondó verseny - Lánycsók – országos
- Regionális mesemondó versenyen való részvétel - Pécs
- Részvétel levelezős magyar nyelvi és irodalmi versenyeken jelentkezéstől függően
- Részvétel az intézményi levelezős magyar nyelvi és irodalmi csapatversenyen
- Részvétel a helyi szervezésű területi Anyanyelvi és szövegértés versenyen
- Részvétel a Múltunk nyomában: Zrínyi és Tinódi emlékezete témahétén és projektzáron
- Lehetőség szerint 1-1 színházi előadás megtekintése évfolyamonként
- Osztálykirándulás és/ vagy erdei iskola: az aktuális helyen illetve környékén tanult, élt költők, írók emlékhelyének megtekintése – előzetes tanulói felkészülés (kiselőadás)
- Tanévzáróra és ballagásra készülünk – búcsúbeszéd és vers (8. évfolyam)

KONKRÉT FELADATOK

- Az anyanyelvi kompetencia fejlesztése.
- Az olvasási kedv fölkeltése.
- Szövegértési, szövegalkotási képesség folyamatos fejlesztése
- Verbális és nonverbális kommunikáció eszközeinek, kódjainak, üzeneteinek felismerése, megértése és használata a mindennapi kommunikáció során a diákokkal.
- Irodalmi alkotások segítségével a tanulók értelmi – érzelmi és erkölcsi – esztétikai nevelése.
- A tanulók nemzeti identitástudatának fejlesztése.
- A különféle tradíciók megismertetése, elfogadtatása és újak kialakítása.
- A tanulók világszemléletének, világképének formálása
- A harmonikus életvezetéshez szükséges készségek, képességek alakítása.
- Megbízhatóság, becsületesség, őszinteség, segítő- és empátikus készség formálása.
- A megismerésen alapuló gondolkodás fejlesztése
- Tapasztalatból kiinduló önálló ismeretszerzés
- Az elemző gondolkodás fejlesztése
- A bizonyítási igény fejlesztése
- Rendszerezés, összefüggések keresése
- Rendszeres könyvtárhasználat fejlesztése
- A munkával kapcsolatos pozitív személyiségjegyek, attitűdök kialakítása

KOMPETENCIÁK:

1.) A tanulás kompetenciái:

A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben a magyar nyelv és irodalom tantárgyakra különösen fontos szerep hárul. A magyar nyelv és irodalom tanulását a hagyományosnak tekintett tanulási módok mellett a kooperativitás, a digitális technika, az egyéni differenciálási lehetőségek, a dramatizálás, a játékos tevékenykedtetés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás is támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá.

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képes életkorának és egyéni képességeinek megfelelően kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani. Törekszik arra, hogy saját tanulását az idő és a célszerűség szempontjait betartva megszervezze. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív. A tanuló egyre tudatosabban kezeli a megismert és elsajátított, számára megfelelő tanulási stratégiákat. Egyre gyakorlottabb abban, hogy felismerje készségeinek erős és gyenge pontjait, és hogy saját munkáját tárgyilagosan, reálisan értékelje. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen szakembertől.

2.) A kommunikációs kompetenciák:

A kommunikációs kompetenciák körébe tartozik az anyanyelvi és az idegennyelvi kompetencia.

a.) Anyanyelvi:

Az anyanyelvi kommunikáció során tanuló képessé válik a szóbeli és írásbeli kommunikációs képesség életkornak megfelelő alkalmazására – különös tekintettel ismert szövegek értelmező, hangos elolvasására, lényegkiemelésre -, valamint a folyamatosan fejlődő szövegértés és szövegalkotási kompetenciára, amely minden más kompetenciaterület fejlődését, fejlesztését befolyásolja.

Képessé válik nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő és publicisztikai szövegek önálló olvasására egyéni képességeinek megfelelően.

Elsődleges célunk, hogy a tanuló képes legyen az értő olvasás, szövegalkotás során eligazodni a mikro- és makro világban. A szövegértési – szövegalkotási kompetencia fejlesztése eredményeként

önállóan, adekváтан tud tevékenykedni saját élethelyzetében. Másokkal együttműködve szerez tapasztalati tudást a verbális és nonverbális kommunikáció terén.

A kompetenciafejlesztés során képessé válik a legkülönbözőbb környezetben szövegek megértésére, elemzésére, kritikai feldolgozására, s önálló szövegalkotásra beszédhelyzetekben, írásban, többféle műfajban.

Törekszik az olvasható, pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Gyakorlottá válik a helyesírási kézikönyvek használatában, és törekszik a normakövető helyesíráásra.

Az irodalmi művekkel folytatott aktív párbeszéd során létrejön a kapcsolat múlt – jelen – jövő között. Egyéni képességeinek megfelelően képessé válik a művek önálló befogadására, interpretálására.

b.) Idegen nyelvi:

Az idegen nyelvi kommunikáció során a tanuló felfedezi, megérti és alkalmazza a nyelvet és anyanyelvét vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelv és az anyanyelv tanulását. A beszédképesség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Megismeri az idegen nyelv hangállományát, hangtani és szótani szerkezetét, igyekszik a magyar nyelvvel való hasonlóságok felfedezésére. Gyarapodik szókincse az idegen és az anyanyelv terén is. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján, nem csak az idegen, hanem anyanyelve terén is. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése, s észreveszi, hogy ezek az állandósult kifejezések – köszönési formák, szókapcsolatok – anyanyelvében is fellelhetők. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész. Felfedezi és elsajátítja anyanyelvében is a tagolt, pontos, precíz kifejezőképességet.

3.) A személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos tevékenységeken keresztül (pl. dramatizálás, KOOP), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

4.) A digitális kompetenciák:

a digitális kompetenciák által a tanuló mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóbban képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóbban képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, cset, blog, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz.

5.) A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló az irodalmi nyelvet sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva a dramatizálást, az improvizálás adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák irodalmával való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez. Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni az irodalmi művek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az irodalomórák fontos célja az ismeretszerzés mellett az élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be az irodalomba. Ide tartozik a mozgás, színházlátogatás, dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A tevékenykedtetés segít közelebb hozni hozzájuk a kortárs irodalmi alkotásokat, megértetni velük üzenetüket. Az élményszerzés a színház- és mozilátogatásokon is kiteljesedhet, de legmagasabb fokát az iskolai ünnepi előadásokon érheti el, mert a gyermek annak, ott tevékeny részese.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjék a tanulóknál kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül az irodalmat, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljük meg.

A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” verseket, elbeszéléseket, regényeket egyaránt, de figyelmet kell fordítani napjaink rétegműfajaira is.

1. A matematikai kompetencia:

A tanuló belátja, hogy a matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotása, illetve használata során is elsődleges szempont a szövegértés. A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Ezáltal megérti a szövegértés fontosságát. Kialakul benne a pontos, precíz megfogalmazás iránti igény. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. A tanuló képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. A tanuló képessé válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai és egyéb problémák megvitatása esetén betartja a kulturált viselkedés szabályait. Képessé válik érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására, s életkorának és egyéni képességeinek megfelelően érveit fontossági sorrendbe is helyezi.

2. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Képes a korának megfelelő élethelyzetekben felismerni a számára kedvező lehetőségeket és élni azokkal. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel - meg tudja ítélni ezek realitását. Ítéletét érvekkel képes alátámasztani. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Belátja az együttműködés fontosságát. Céljai elérésében motivált és kitartó.

Átfogó célként kitűzött, valamint a fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (általános követelmények) az 5–8. évfolyamon

ANYANYELVI KULTÚRA, ANYANYELVI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. elkülöníti a nyelv szerkezeti egységeit, megnevezi a tanult elemeket;
2. ismeri a magyar hangrendszer főbb jellemzőit és a hangok kapcsolódási szabályait. Írásban helyesen jelöli;
3. funkciójuk alapján felismeri és megnevezi a szóelemeket és szófajokat;
4. a szövegben felismer és funkciójuk alapján azonosít alapvető és gyakori szó szerkezeteket (alanyos, határozós, jelzős, tárgyas);
5. szerkezetük alapján megkülönbözteti az egyszerű és összetett mondatokat;
6. felismeri és elemzi a főbb szóelemek mondat- és szövegbeli szerepét, törekszik helyes alkalmazásukra;
7. megfigyeli és elemzi a mondat szórendjét, a szórendi változatok, valamint a környező szöveg kölcsönhatását;
8. érti és megnevezi a tanult nyelvi egységek szövegbeli szerepét;
9. felismeri és megnevezi a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés, néhány ritkább szóalkotási mód;
10. tanári irányítással, néhány szempont alapján összehasonlítja az anyanyelv és a tanult idegen nyelv sajátosságait;
11. megfigyeli, elkülöníti és funkciót társítva értelmezi a környezetében előforduló nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnyelvek);
12. felismeri és megnevezi a nyelvi és nem nyelvi kommunikáció elemeit;
13. használja a digitális kommunikáció eszközeit, megnevezi azok főbb jellemző tulajdonságait;

14. megfigyeli és értelmezi a tömegkommunikáció társadalmat befolyásoló szerepét;
15. felismeri a kommunikáció főbb zavarait, alkalmaz korrekciós lehetőségeket;
16. alkalmazza az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket;
17. ismeri és alkalmazza helyesírásunk alapelveit: kiejtés, szóelemzés, hagyomány, egyszerűsítés;
18. társai és saját munkájában a tanult formáktól eltérő, gyakran előforduló helyesírási hibákat felismeri és javítja;
19. etikusan és kritikusán használja a hagyományos papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.

IRODALMI KULTÚRA, IRODALMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. elolvassa a kötelező olvasmányokat, és saját örömeire is olvas;
2. megérti az irodalmi mű szövegszerű és elvont jelentéseit;
3. a tanult fogalmakat használva beszámol a megismert műről;
4. megismeri és elkülöníti a műnemeket, illetve a műnemekhez tartozó főbb műfajokat, felismeri és megnevezi azok poétikai és retorikai jellemzőit;
5. összekapcsol irodalmi műveket különböző szempontok alapján (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök);
6. elkülöníti az irodalmi művek főbb szerkezeti egységeit;
7. összehasonlít egy adott irodalmi művet annak adaptációival (film, festmény stb.);
8. felismeri, és bemutatja egy adott műfaj főbb jellemzőit;
9. az irodalmi szövegek befogadása során felismer és értelmez néhány alapvető nyelvi-stilisztikai eszközt: szóképek, alakzatok stb.;
10. a megismert epikus művek cselekményét összefoglalja, fordulópontjait önállóan ismerteti;
11. elkülöníti és jellemzi a fő- és mellékszereplőket, megkülönbözteti a helyszíneket, az idősíkokat, azonosítja az előre- és visszautalásokat;
12. felismeri és a szövegből vett példával igazolja az elbeszélő és a szereplő nézőpontja közötti eltérést;
13. a szövegből vett idézetekkel támasztja alá, és saját szavaival fogalmazza meg a lírai szöveg hangulati jellemzőit, a befogadás során keletkezett érzéseit és gondolatait;
14. azonosítja a versben a lírai én különböző megszólalásait, és elkülöníti a mű szerkezeti egységeit;
15. felismeri a tanult alapvető rímképleteket (páros rím, keresztrím, bokorrím), és azonosítja az olvasott versek ritmikai, hangzásbeli hasonlóságait és különbségeit;
16. ismer és felismer néhány alapvető lírai műfajt;
17. szövegűen, értőn mondja el a memoritereként tanult lírai műveket;
18. drámai műveket olvas és értelmez, előadásokat, feldolgozásokat megnéz (pl.: mesedráma, vígjáték, ifjúsági regény adaptációja);
19. a nemzeti hagyomány szempontjából meghatározó néhány mű esetén bemutatja a szerzőhöz és a korszakhoz kapcsolódó legfőbb jellemzőket.

A. MŰISMERET

A tanuló olvassa és önálló, illetve osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben kötelezően és részletesen meghatározott műveket, illetve műrészleteket a B) pontban felsorolt szerzőktől.

A tanuló olvassa és önálló, illetve osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben kötelezően és részletesen meghatározott bibliai történeteket, görög mítoszokat, magyar mítoszokat, hősöket, mondákat.

A tanuló olvassa és önálló, illetve osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben felsoroltak közül választható magyar ifjúsági és meseregényt, illetve világirodalmi ifjúsági regényt.

B. ALKOTÓK

A tanuló olvassa és önálló, illetve osztálytermi munka keretében feldolgozza az alábbi szerzők kerettantervben részletesen meghatározott egyes műveit:

Ady Endre, Áprily Lajos, Arany János, Babits Mihály; Balassi Bálint; Berzsenyi Dániel, Choli Daróczy József; Agatha Christie, Csokonai Vitéz Mihály, Csukás István, Daniel Defoe, Tonke Dragt, Dsida Jenő, Fazekas Mihály, Fekete István, Gárdonyi Géza, Herczeg Ferenc, Illyés Gyula, Janus Pannonius, Jókai Mór, József Attila, Juhász Gyula, Kányádi Sándor, Karinthy Frigyes; Kittenberger Kálmán, Kós Károly, Kosztolányi Dezső, Kölcsey Ferenc, , Lázár

Ervin, Mátyás Iván, Márai Sándor, Mikes Kelemen, Mikszáth Kálmán, Molière, Molnár Ferenc, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nyirő József, George Orwell, Örkény István, Petőfi Sándor, Pilinszky János; Radnóti Miklós, Reményik Sándor, Antoine Saint-Exupéry, William Shakespeare, Sütő András, Szabó Lőrinc; Szabó Magda, Széchenyi Zsigmond, Tamási Aron, Tóth Árpád, Jules Verne, Vörösmarty Mihály, Wass Albert, Weöres Sándor, Zrínyi Miklós

A memoriterek és a kötelező olvasmányok (C, D) a közös irodalmi műveltség (kulturális kód) legfontosabb elemeit tartalmazzák.

C. MEMORITEREK

Ady Endre: Őrizem a szemed; Arany János: Rege a csodaszarvasról (részletek); Családi kör (részletek); A walesi bárdok (részletek); Toldi részletek; Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem, A Reményhez; József Attila: Születésnapomra, Mama; Kányádi Sándor: Két nyárfa; Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg, Huszt, Emléklapra; Petőfi Sándor: János vitéz (részletek); Nemzeti dal, Szeptember végén, Szabadság, szerelem; Radnóti Miklós: Nem tudhatom; Reményik Sándor: Templom és iskola (részletek); Vörösmarty Mihály: Szózat; Weöres Sándor: Ó ha cinke volnék.

D. KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Arany János: Toldi; Gárdonyi Géza: Egri csillagok; Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa; Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák; A néhai bárány; Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk; Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig vagy Pillangó; Hét krajcár; Petőfi Sándor: János vitéz; Shakespeare, William: Szentivánéji álom vagy Molière: A képzelt beteg; Szabó Magda: Abigél. Szabadon választható magyar ifjúsági vagy meseregény; szabadon választható világirodalmi ifjúsági regény.

SZÖVEGÉRTÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. megérti az életkorának megfelelő hallott és olvasott szövegeket;
2. kifejezően tudja olvasni és értelmezni az életkorának megfelelő különböző műfajú és megjelenésű szövegeket. A tanuló felismeri és a tanár segítségével értelmezi a számára ismeretlen kifejezéseket;
3. felismeri és szükség szerint a tanár segítségével értelmezi a szövegben számára ismeretlen kifejezéseket;
4. a lábjegyzetek, a digitális és nyomtatott szótárak használatával önállóan értelmezi az olvasott szöveget;
5. a pedagógus irányításával kiválasztja a rendelkezésre álló digitális forrásokból a megfelelő információkat;
6. különbséget tesz a jelentésszerkezetben a szó szerinti és metaforikus értelmezés között;
7. alkalmazza a különböző olvasási típusokat és szöveg-feldolgozási módszereket;
8. összekapcsolja ismereteit a szöveg tartalmával, és reflektál azok összefüggéseire;
9. az olvasott szövegeket szerkezeti egységekre tagolja;
10. szóbeli vagy képi módszerekkel megfogalmazza, megjeleníti a szöveg alapján kialakult érzéseit, gondolatait;
11. az életkorának megfelelő szöveg alapján jegyzetet, vázlatot készít;
12. a tanulási tevékenységében hagyományos és digitális forrásokat használ, ezt mérlegelő gondolkodással és etikusan teszi.

SZÖVEGALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően beszél;
2. gondolatait, érzelmeit, véleményét a kommunikációs helyzetnek megfelelően, érvekkel alátámasztva fogalmazza meg, és mások véleményét is figyelembe veszi;
3. a tanult szövegeket szöveghűen és mások számára követhetően tolmácsolja;
4. az általa tanult hagyományos és digitális szövegtípusok megfelelő tartalmi és műfaji követelményeinek megfelelően alkot szövegeket;
5. a szövegalkotás során alkalmazza a tanult helyesírási és szerkesztési szabályokat, használja a hagyományos és a digitális helyesírási szabályzatot és szótárt;
6. az egyéni sajátosságaihoz mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkot szöveget;
7. tanári segítséggel kreatív szöveget alkot a megismert műhöz kapcsolódóan hagyományos és digitális formában;
8. egyszerű rímes és rímtelen verset alkot.

OLVASÓVÁ NEVELÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. életkorának megfelelő irodalmi szövegeket olvas;
2. érthetően, kifejezően és pontosan olvas;
3. egy általa elolvasott művet ajánl kortársainak;
4. a tanult szövegeket szöveghűen és mások számára követhetően tolmácsolja;
5. megfogalmazza vagy társaival együttműködve drámajátékban megjeleníti egy mű megismerése során szerzett tapasztalatait, élményeit.

MÉRLEGELŐ GONDOLKODÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. személyes véleményt alakít ki a szövegek és művek által felvetett problémákról (pl. döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok), és véleményét indokolja;
2. megérti mások álláspontját, elfogadja azt, vagy a sajátja mellett érveket fogalmaz meg;
3. személyes tapasztalatait összeköti a művekben megismert konfliktusokkal, érzelmi állapotokkal;
4. a feladatvégzés során hatékony közös munkára, együttműködésre törekszik.

Átfogó célként kitűzött, valamint a fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (a magasabb évfolyamra lépés feltételei/ a továbbhaladás feltételei/ minimum követelmények) az 5–8. évfolyamon

ANYANYELVI KULTÚRA, ANYANYELVI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló egyéni képességeinek megfelelően:

1. elkülöníti a nyelv szerkezeti egységeit, megnevezi a tanult elemeket;
2. ismeri a magyar hangrendszer főbb jellemzőit és a hangok kapcsolódási szabályait. Írásban igyekszik helyesen jelölni;
3. felismeri és megnevezi a szóelemeket és szófajokat;
4. a szövegben felismer alapvető és gyakori szószerkezeteket (alanyos, határozós, jelzős, tárgyas);
5. szerkezetük alapján megkülönbözteti az egyszerű és összetett mondatokat;
6. felismeri és elemzi a főbb szóelemek mondat- és szövegbeli szerepét, törekszik helyes alkalmazásukra;
7. megfigyeli a mondat szórendjét, a szórendi változatok, valamint a környező szöveg kölcsönhatását;
8. érti a tanult nyelvi egységek szövegbeli szerepét;

9. felismeri és megnevezi a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés, néhány ritkább szóalkotási mód;
10. tanári irányítással, néhány szempont alapján összehasonlítja az anyanyelv és a tanult idegen nyelv sajátosságait;
11. megfigyeli a környezetében előforduló nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnyelvek);
12. felismeri a nyelvi és nem nyelvi kommunikáció elemeit;
13. használja a digitális kommunikáció eszközeit;
14. megfigyeli a tömegkommunikáció társadalmat befolyásoló szerepét;
15. törekszik helyesen alkalmazni az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket;
16. törekszik alkalmazni helyesírásunk alapelveit: kiejtés, szóelemzés, hagyomány, egyszerűsítés;
17. társai és saját munkájában a tanult formáktól eltérő, gyakran előforduló helyesírási hibákat felismeri;
18. etikusan és kritikusán használja a hagyományos papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.

IRODALMI KULTÚRA, IRODALMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló egyéni képességeinek megfelelően:

1. elolvassa a kötelező olvasmányokat;
2. megérti az irodalmi mű szövegszerű jelentéseit;
3. a tanult fogalmakat használva igyekszik beszámolni a megismert műről;
4. felismeri és elkülöníti a műnemeket, illetve a műnemekhez tartozó főbb műfajokat;
5. összekapcsol irodalmi műveket különböző szempontok alapján (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök);
6. elkülöníti az irodalmi művek főbb szerkezeti egységeit;
7. összehasonlítja egy adott irodalmi művet annak adaptációival (film, festmény stb.);
8. felismeri egy adott műfaj főbb jellemzőit;
9. az irodalmi szövegek befogadása során felismer néhány alapvető nyelvi-stilisztikai eszközt: szóképek, alakzatok stb.;
10. a megismert epikus művek cselekményét összefoglalja;
11. elkülöníti és jellemzi a fő- és mellékszereplőket, megkülönbözteti a helyszíneket, az idősíkokat;
12. a szövegből vett idézetekkel támasztja alá, és saját szavaival fogalmazza meg a befogadás során keletkezett érzéseit és gondolatait;
13. azonosítja a versben a lírai én különböző megszólalásait, és elkülöníti a mű szerkezeti egységeit;
14. felismeri a tanult alapvető rímképleteket (páros rím, keresztrím, bokorrím);
15. ismer és felismer néhány alapvető lírai műfajt;
16. szöveghűen mondja el a memoriterként tanult lírai műveket;
17. drámai műveket olvas, előadásokat, feldolgozásokat megnéz (pl.: mesedráma, vígjáték, ifjúsági regény adaptációja);
18. a nemzeti hagyomány szempontjából meghatározó néhány mű esetén igyekszik bemutatni a szerzőhöz és a korszakhoz kapcsolódó legfőbb jellemzőket.

A. MŰISMERET

A tanuló olvassa és osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben kötelezően és részletesen meghatározott műveket, illetve műrészleteket a B) pontban felsorolt szerzőktől.

A tanuló olvassa és osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben kötelezően és részletesen meghatározott bibliai történeteket, görög mítoszokat, magyar mítoszokat, hősöket, mondákat.

A tanuló olvassa és osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben felsoroltak közül választható magyar ifjúsági és meseregényt, illetve világirodalmi ifjúsági regényt.

B. ALKOTÓK

A tanuló olvassa és osztálytermi munka keretében feldolgozza az alábbi szerzők kerettantervben részletesen meghatározott egyes műveit:

Ady Endre, Áprily Lajos, Arany János, Babits Mihály; Balassi Bálint; Berzsenyi Dániel, Choli Daróczy József; Agatha Christie, Csokonai Vitéz Mihály, Csukás István, Daniel Defoe, Tonke Dragt, Dsida Jenő, Fazekas Mihály, Fekete István, Gárdonyi Géza, Herczeg Ferenc, Illyés Gyula, Janus Pannonius, Jókai Mór, József Attila, Juhász Gyula, Kányádi Sándor, Karinthy Frigyes; Kittenberger Kálmán, Kós Károly, Kosztolányi Dezső, Kölcsey Ferenc, Lázár Ervin, Mátyás Iván, Márai Sándor, Mikes Kelemen, Mikszáth Kálmán, Molière, Molnár Ferenc, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nyíró József, George Orwell, Örkény István, Petőfi Sándor, Pilinszky János; Radnóti Miklós, Reményik Sándor, Antoine Saint-Exupéry, William Shakespeare, Sütő András, Szabó Lőrinc; Szabó Magda, Széchenyi Zsigmond, Tamási Áron, Tóth Árpád, Jules Verne, Vörösmarty Mihály, Wass Albert, Weöres Sándor, Zrínyi Miklós

A memoriterek és a kötelező olvasmányok (C, D) a közös irodalmi műveltség (kulturális kód) legfontosabb elemeit tartalmazzák.

C. MEMORITEREK

Ady Endre: Örízem a szemed; Arany János: Rege a csodaszarvasról (részletek); Családi kör (részletek); A walesi bárdok (részletek); Toldi részletek; Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem, A Reményhez; József Attila: Születésnapomra, Mama; Kányádi Sándor: Két nyárfa; Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg, Huszt, Emléklapra; Petőfi Sándor: János vitéz (részletek); Nemzeti dal, Szeptember végén, Szabadság, szerelem; Radnóti Miklós: Nem tudhatom; Reményik Sándor: Templom és iskola (részletek); Vörösmarty Mihály: Szózat; Weöres Sándor: Ó ha cinke volnék.

D. KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Arany János: Toldi; Gárdonyi Géza: Egri csillagok; Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa; Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák; A néhai bárány; Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk; Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig vagy Pillangó; Hét krajcár; Petőfi Sándor: János vitéz; Shakespeare, William: Szentivánéji álom vagy Molière: A képzelt beteg; Szabó Magda: Abigél. Szabadon választható magyar ifjúsági vagy meseregény; szabadon választható világirodalmi ifjúsági regény.

SZÖVEGÉRTÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló egyéni képességeinek megfelelően:

1. megérti az életkorának megfelelő hallott és olvasott szövegeket;
2. olvassa az életkorának megfelelő különböző műfajú és megjelenésű szövegeket. A tanuló felismeri és a tanár segítségével értelmezi a számára ismeretlen kifejezéseket;
3. felismeri és szükség szerint a tanár segítségével értelmezi a szövegben számára ismeretlen kifejezéseket;
4. a lábjegyzetek, a digitális és nyomtatott szótárak használatával önállóan értelmezi az olvasott szöveget;
5. a pedagógus irányításával kiválasztja a rendelkezésre álló digitális forrásokból a megfelelő információkat;
6. különbséget tesz a jelentésszerkezetben a szó szerinti és metaforikus értelmezés között;
7. alkalmazza a különböző olvasási típusokat és szövegfeldolgozási módszereket;
8. összekapcsolja ismereteit a szöveg tartalmával, és reflektál azok összefüggéseire;
9. az olvasott szövegeket szerkezeti egységekre tagolja;
10. megfogalmazza a szöveg alapján kialakult érzéseit, gondolatait;
11. az életkorának megfelelő szöveg alapján vázlatot készít;
12. a tanulási tevékenységében hagyományos és digitális forrásokat is igyekszik használni;

SZÖVEGALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló **egyéni képességeinek megfelelően:**

1. érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően beszél;
2. gondolatait, érzelmeit, véleményét a kommunikációs helyzetnek megfelelően fogalmazza meg, és mások véleményét is figyelembe veszi;
3. a tanult szövegeket szövegként, követhetően tolmácsolja;
4. az általa tanult hagyományos szövegtípusok megfelelő tartalmi követelményeinek megfelelően alkot szövegeket;
5. a szövegalkotás során alkalmazza a tanult helyesírási és szerkesztési szabályokat, használja a hagyományos vagy a digitális helyesírási szabályzatot és szótárt;
6. az egyéni sajátosságaihoz mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkot szöveget;
7. tanári segítséggel kreatív szöveget alkot a megismert műhöz kapcsolódóan hagyományos és digitális formában;

OLVASÓVÁ NEVELÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló **egyéni képességeinek megfelelően:**

1. életkorának megfelelő irodalmi szövegeket olvas;
2. érthetően, kifejezően olvas;
3. egy általa elolvasott művet ajánl kortársainak;
4. a tanult szövegeket szövegként, érthetően tolmácsolja;
5. a társaival együttműködve drámajátékban megjeleníti egy mű megismerése során szerzett tapasztalatait, élményeit.

MÉRLEGELŐ GONDOLKODÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló **egyéni képességeinek megfelelően:**

1. személyes véleményt alakít ki a szövegek és művek által felvetett problémákról (pl. döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok);
2. megérti mások álláspontját, elfogadja azt;
3. személyes tapasztalatait összeköti a művekben megismert konfliktusokkal, érzelmi állapotokkal;
4. a feladatvégzés során hatékony közös munkára, együttműködésre törekszik.

Magyar nyelv 5. évfolyam

Témakörök	Törzsanyag óraszám az óraszám 80 %-a	SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra	Helyi tervezésű órakeret	Összes óraszám
I. A kommunikáció alapjai	6	-	-	6
II. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	8	4	1	13
III. Állandósult szókapcsolatok	5	-	-	5
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	20	4	-	24
V. Hangalak és jelentés	6	5	3	14
VI. Szövegértés, szövegalkotás a gyakorlatban	9	1	-	10
Összes óraszám:	54	14	4	72

A törzsanyag elsajátítása minden évfolyamon kötelező. Az ajánlott tananyaggal csak akkor foglalkozhat a szaktanár, ha a törzsanyagot elvégezte.

Témakörök

A kommunikáció alapjai

Óraszám: 6 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
A jelek világa A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikáció nem nyelvi jelei A kommunikációs kapcsolat A beszélgetés	Az országunk jelképeinek eredete Történelmi jelképeink értelmezése A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása A kommunikáció tényezőinek megismerése A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5-6. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív	

alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

Fejleszti nyelvhasználati és a kommunikációs készségét

Megismeri a kommunikáció nem nyelvi jeleinek üzeneteit, alkalmazza azokat a mindennapi beszédhelyzetekben

Megismeri a nyelv zenei kifejezőeszközeit, képes azokat alkalmazni

Fejleszti hallás utáni szövegértési készségét

Fejleszti szóbeli kifejezőkészségét

Aktívan részt vesz a szerep- és drámajátékokban, gyakorol

Aktív résztvevője a különböző kommunikációs helyzeteknek

Fejleszti önálló véleményalkotási készségét

Felismeri a jeleket, elkülöníti őket, képes a csoportosításukra

Megismeri a kommunikáció tényezőit

Felismeri és alkalmazza a kommunikáció nem nyelvi jeleit

Tudatosítja és alkalmazza a kommunikációs kapcsolat illemszabályait

FOGALMAK

természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés

Helyesírás, nyelvhelyesség - játékosan

Óraszám: 8+4+1= 13 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Hang és betű, az ábécé Betűrend, elválasztás Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	Megelevenedett ABC (rajzok) Beszédtechnika Nyelvtörők A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON <p>A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.</p> <p>A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.</p> <p>Tanítási-tanulási stratégiák</p> <p>Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.</p> <p>A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.</p> <p>Tanulásszervezési módok</p> <p>Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.</p> <p>Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási</p>	

területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

Megismeri az alapvető helyesírási szabályokat (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)

Felismeri a megismert helyesírási eseteket írott szövegekben, és tudatos alkalmazza azokat a szövegalkotásban

FOGALMAK

hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata

Állandósult szókapcsolatok

Óraszám: 5 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Szólások Szóláshasonlatok Közmondások Szállóigék Köznyelvi metaforák	A magyar szólások, szóláshasonlatok, közmondások eredete: O. Nagy Gábor: Mi fán terem?, Kiss Gábor (Szerk.): Magyar szókinccsár Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet) A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A szókinccsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5-6. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.	

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

Fejleszti szókincsét, alkalmazza a nyelvhelyességi szabályokat

Értelmezi az állandósult szókapcsolatokat, szólásokat, közmondásokat, megfigyeli szerkezetét, használati körét

Megfigyeli a leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetét a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal

FOGALMAK

állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek

Óraszám: 20+4= 24 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Hangképzés, fonéma A magánhangzók csoportosítása Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótó és toldalékok A képző, a jel, a rag	A hangképzés biológiája – digitális anyagok Beszédtechnika Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása A személynévadás esztétikája Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik A szótó és a toldalékok helyes használata Nyelvi játékok: szóalkotási módok
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése A nyelvi elemzőképesség fejlesztése A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai A szavak szerkezetének felismerése A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-	

tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozók között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit

Fejleszti nyelvi elemzőkészségét

Megismeri a beszédhangok képzését, csoportosításának alapjait

Felismeri a szavak szerkezetét

Felismeri és képes elkülöníteni a főbb szóelemeket és funkciójukat (képző, jel, rag)

Megfigyeli a szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepét a kommunikációban

Felismeri az alapszófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás)

Megismeri a nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjait digitális programok használatával is

FOGALMAK

beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

Hangalak és jelentés

Óraszám: 6+5+3= 14 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Egyjelentésű szavak Többjelentésű szavak Azonos alakú szavak Rokon értelmű szavak Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak Hangutánzó, hangulatfestő szavak	A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban Nyelvi humor Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitéüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitéüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása. Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának. Oktatási módszerek Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és	

filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fürtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

Felismeri a hangalak és a jelentés kapcsolatát, illetve a jelentésmezőt

Felismeri az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentését

Gyakorlatot szerez a szavak jelentéviszonyainak sokféleségében

FOGALMAK

egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

VI. Szövegértés, szövegalkotás a gyakorlatban

Óraszám: 9+1= 10 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél (hagyományos, elektronikus)	Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei A szövegalkotás fázisai A szövegalkotás mint tanulási módszer Kreatív írás
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása Reflektálás a szöveg tartalmára Olvasási stratégiák alkalmazása A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése A kreatív írás gyakorlása Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása. Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés	

stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fürtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

Gyakorolja a szöveghű, értő szövegolvasást

Megérti a különféle megjelenésű és típusú szövegeket, és képes alkotni is.

Reflektál a szöveg tartalmára

Alkalmazza az olvasási stratégiákat

Fejleszti szóbeli és írásbeli szövegalkotási készségét

Gyakorolja a kreatív írást

Használja a digitális és/vagy nyomtatott szótárakat

Felismeri és alkalmazza a szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőit

Felismeri és alkalmazza a szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőit

Rendelkezik a helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismeretével

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, levél, elektronikus levél,

Elvárt eredmények az 5. évfolyam végén/ Követelmények az 5. évfolyam végén

Fejleszti nyelvhasználati és a kommunikációs készségét
Megismeri a kommunikáció nem nyelvi jeleinek üzeneteit, alkalmazza azokat a mindennapi beszédhelyzetekben
Megismeri a nyelv zenei kifejezőeszközeit, képes azokat alkalmazni
Fejleszti hallás utáni szövegértési készségét
Fejleszti szóbeli kifejezőkészségét
Aktívan részt vesz a szerep- és drámajátékokban, gyakorol
Aktív résztvevője a különböző kommunikációs helyzeteknek
Fejleszti önálló véleményalkotási készségét
Felismeri a jeleket, elkülöníti őket, képes a csoportosításukra
Megismeri a kommunikáció tényezőit
Felismeri és alkalmazza a kommunikáció nem nyelvi jeleit
Tudatosítja és alkalmazza a kommunikációs kapcsolat illemszabályait
Megismeri az alapvető helyesírási szabályokat (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)
Felismeri a megismert helyesírási eseteket írott szövegekben, és tudatos alkalmazza azokat a szövegalkotásban
Fejleszti szókincsét, alkalmazza a nyelvhelyességi szabályokat
Értelmezi az állandósult szókapcsolatokat, szólásokat, közmondásokat, megfigyeli szerkezetét, használati körét
Megfigyeli a leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetét a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal
Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit
Fejleszti nyelvi elemzőkészségét
Megismeri a beszédhangok képzését, csoportosításának alapjait
Felismeri a szavak szerkezetét
Felismeri és képes elkülöníteni a főbb szóelemeket és funkciójukat (képző, jel, rag)
Megfigyeli a szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepét a kommunikációban
Felismeri az alapszófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás)
Megismeri a nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjait digitális programok használatával is
Felismeri a hangalak és a jelentés kapcsolatát, illetve a jelentésmezőt
Felismeri az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentését
Gyakorlatot szerez a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében
Gyakorolja a szövegű, értő szövegolvasást
Megérti a különféle megjelenésű és típusú szövegeket, és képes alkotni is.
Reflektál a szöveg tartalmára
Alkalmazza az olvasási stratégiákat
Fejleszti szóbeli és írásbeli szövegalkotási készségét
Gyakorolja a kreatív írást
Használja a digitális és/vagy nyomtatott szótárakat
Felismeri és alkalmazza a szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőit
Felismeri és alkalmazza a szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőit
Rendelkezik a helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismeretével

**A magasabb
évfolyamra lépés
feltételei/ a
továbbhaladás
feltételei/ minimum
követelmények az 5.
évfolyam végén**

EGYÉNI KÉPESSÉGEINEK MEGFELELŐEN:

Fejleszti nyelvhasználati és a kommunikációs készségét
Megismeri a kommunikáció nem nyelvi jeleinek üzeneteit, alkalmazza azokat a mindennapi beszédhelyzetekben
Megismeri a nyelv zenei kifejezőeszközeit, képes azokat alkalmazni
Fejleszti hallás utáni szövegértési készségét
Fejleszti szóbeli kifejezőkészségét
Igyekszik részt venni a szerep- és drámajátékokban
Fejleszti véleményalkotási készségét
Felismeri a jeleket, igyekszik elkülöníteni őket
Megismeri a kommunikáció tényezőit
Felismeri a kommunikáció nem nyelvi jeleit
Tudatosítja és igyekszik alkalmazni a kommunikációs kapcsolat illemszabályait
Megismeri az alapvető helyesírási szabályokat (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve)
Fejleszti szókincsét, törekszik a nyelvhelyességi szabályok helyes alkalmazására
Vállalkozik az ismert állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezésére
Megfigyeli a leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetét a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal
Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit
Fejleszti nyelvi elemzőkészségét
Megismeri a beszédhangok képzését, csoportosításának alapjait
Vállalkozik a szavak szerkezetének felismerésére
Felismeri és igyekszik elkülöníteni a főbb szóelemeket és funkciójukat (képző, jel, rag)
Megfigyeli a szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepét a kommunikációban
Felismeri az alapszófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás)
Megismeri a nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjait digitális programok használatával is
Felismeri a hangalak és a jelentés kapcsolatát, illetve a jelentésmezőt
Felismeri az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentését
Gyakorolja a szövegű, értő szövegolvasást
Igyekszik megérteni a különféle megjelenésű és típusú szövegeket, vállalkozik megalkotásukra is.
Igyekszik reflektálni a szöveg tartalmára
Törekszik az olvasási stratégiák alkalmazására
Fejleszti szóbeli és írásbeli szövegalkotási készségét
Gyakorolja a kreatív írást
Használja a digitális és/vagy nyomtatott szótárakat
Felismeri a szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőit
Felismeri a szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőit
Igyekszik alkalmazni a helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályokat

Magyar nyelv 6. évfolyam

Témakörök	Törzsanyag óraszám az óraszám 80 %-a	SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra	Helyi tervezésű órakeret	Összes óraszám
I. Szövegértés, szövegalkotás a gyakorlatban	4	7	-	11
II. Könyv és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4	-	1	5
III. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	7	3	56
Összes óraszám:	54	14	4	72

A törzsanyag elsajátítása minden évfolyamon kötelező. Az ajánlott tananyaggal csak akkor foglalkozhat a szaktanár, ha a törzsanyagot elvégezte.

Témakörök

Szövegértés, szövegalkotás a gyakorlatban

Óraszám: 4+7=11 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél (hagyományos, elektronikus) A plakát, a meghívó A jellemzés	Az írásbeli megnyilatkozások műfajai, műfaji jellegzetességei A szövegalkotás fázisai A szövegalkotás mint tanulási módszer Kreatív írás
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása Reflektálás a szöveg tartalmára Olvasási stratégiák alkalmazása A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése A kreatív írás gyakorlása Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés , hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON	
<p>A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.</p> <p>A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.</p> <p>Tanítási-tanulási stratégiák</p> <p>Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.</p> <p>A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a</p>	

tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoport tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, felelet, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, **jellemezés**, levél, elektronikus levél, **plakát**, **meghívó**, **könyvismertető**

Könyv és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

Óraszám: 4+1= 5óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	Elméleti tananyag helyett gyakorlati feladatokat javasunk: könyvtárak, múzeumok, kiállítások felkeresése, megtekintése
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken Az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszerre határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása. Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.	

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Ismerkedik a könyvtárak típusaival és jellemzőivel

Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkát végez a könyvtárban és digitális felületeken

Gyakorolja az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáit

Megismeri a képzőművészeti gyűjtemények vezetésével

Részt vesz múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán

Áttekinti néhány sajtótermék szerkezetét, tartalmát

Megadott szempontok alapján megfogalmazza reflexióját a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról

FOGALMAK

könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés

Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók
Óraszám: 46+7+3= 56 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
<p>Szóelemek, szófajok Az ige fogalma Az igeidők Az igemódok Az ige ragozása A leggyakoribb igeképzők Az igék helyesírása A határozószó A főnév Személynevek és helyesírásuk A földrajzi nevek és helyesírásuk Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk A melléknév A melléknevek helyesírása A számnév A számnév helyesírása A névmások A személyes és birtokos névmás A kölcsönös és visszaható névmás A mutató és kérdő névmás A vonatkozó, határozatlan és általános névmás Az igenevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév Viszonyzó, mondatszók</p>	<p>Tulajdonnevek köznevesülése Köznevek tulajdonnévvé válása Történelmi ragadványnevek Melléknevek főnevesülése Melléknevek metaforikus jelentése Emberi tulajdonságok megjelenése az állandósult szókapcsolatokban A számnevek megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, mondókákban Karinthy Frigyes: Tegeződés Többszófajúság Szófaváltás Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok Az igenevek kapcsolata a többi szófajjal A névmások szerepe a mondat- és szövegépítésben Hagyományos és digitális helyesírási szótárak és portálok használata A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései</p>

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Helyesírási készség fejlesztése

A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése

A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban

A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszók, mondatszók

Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata

Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása

Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése

Reflektálás a szöveg tartalmára

A szövegű és értő szövegolvasás gyakorlása

A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése

A kreatív írás gyakorlása

A helyesírási készség fejlesztése

A mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése

A nyelvi elemzőkészség kialakítása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

Fejleszti helyesírási készségét

Megismeri a szójelentést, a metaforikus jelentést, a több szófajúságot

Ismeri a szavak jelentésbeli szerepét; alkalmazza a gyakorlatban a szóbeli és írásbeli kommunikációban

Felismeri a szófajokat, és helyesen írja le azokat a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatszók

Önállóan használja az iskolai helyesírási segédeszközöket: szótár, szabályzat és helyesírási portálok

Megérti a különféle megjelenésű és típusú szövegeket, és alkotásukra is képes

Fejleszti szóbeli és írásbeli fogalmazási készségét

Reflektál a szöveg tartalmára

Gyakorolja a szöveghű és értő szövegolvasást

Fejleszti a hagyományos és a digitális íráshasználatát

Gyakorolja a kreatív írást

Fejleszti a helyesírási készségét

Fejleszti a mérlegelő gondolkodását

Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit

Kialakul nyelvi elemzőkészsége

FOGALMAK

szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzók, mondatszók

<p>Elvárt eredmények az 6. évfolyam végén/ Követelmények az 6. évfolyam végén</p>	<p>Gyakorolja a szöveghű, értő szövegolvasást Megérti a különféle megjelenésű és típusú szövegeket, és képes alkotni is. Reflektál a szöveg tartalmára Alkalmazza az olvasási stratégiákat Fejleszti szóbeli és írásbeli szövegalkotási készségét Gyakorolja a kreatív írást Használja a digitális és/vagy nyomtatott szótárakat Felismeri és alkalmazza a szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőit Felismeri és alkalmazza a szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőit Felismeri a szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőit, és alkalmazza azokat Rendelkezik a helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismeretével Ismerkedik a könyvtárak típusaival és jellemzőivel Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkát végez a könyvtárban és digitális felületeken Gyakorolja az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáit Megismeri a képzőművészeti gyűjtemények vezetésével Részt vesz múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán Áttekinti néhány sajtótermék szerkezetét, tartalmát Megadott szempontok alapján megfogalmazza reflexióját a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról Fejleszti helyesírási készségét Megismeri a szójelentést, a metaforikus jelentést, a több szófajúságot Ismeri a szavak jelentésbeli szerepét; alkalmazza a gyakorlatban a szóbeli és írásbeli kommunikációban Felismeri a szófajokat, és helyesen írja le azokat a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyzó, mondatszók Önállóan használja az iskolai helyesírási segédeszközöket: szótár, szabályzat és helyesírási portálok Megérti a különféle megjelenésű és típusú szövegeket, és alkotásukra is képes Fejleszti szóbeli és írásbeli fogalmazási készségét Reflektál a szöveg tartalmára Gyakorolja a szöveghű és értő szövegolvasást Fejleszti a hagyományos és a digitális íráshasználatát Gyakorolja a kreatív írást Fejleszti a helyesírási készségét Fejleszti a mérlegelő gondolkodását Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit Kialakul nyelvi elemzőkészsége</p>

**A magasabb
évfolyamra lépés
feltételei/ a
továbbhaladás
feltételei/ minimum
követelmények a 6.
évfolyam végén**

EGYÉNI KÉPESSÉGEINEK MEGFELELŐEN:

Gyakorolja a szövegű, értő szövegolvasást
Igyekszik megérteni a különféle megjelenésű és típusú szövegeket, és vállalkozik alkotásukra is.
Igyekszik reflektálni a szöveg tartalmára
Törekszik az olvasási stratégiák alkalmazására
Igyekszik fejleszteni szóbeli és írásbeli szövegalkotási készségét
Gyakorolja a kreatív írást
Vállalkozik a digitális és/vagy nyomtatott szótárak használatára
Felismeri és igyekszik alkalmazni a szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőit
Felismeri és igyekszik alkalmazni a szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, **jellemzés, könyvismertetés**, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőit
Felismeri a szövegtípusok III. (**plakát, meghívó**) jellemzőit, és alkalmazni igyekszik azokat
Törekszik a helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok alkalmazására
Ismerkedik a könyvtárak típusaival és jellemzőivel
Megadott szempontok alapján kisebb gyűjtőmunkát végez a könyvtárban és digitális felületeken
Gyakorolja az információ-keresés, –gyűjtés alapvető technikáit
Részt vesz múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán
Áttekinti néhány sajtótermék szerkezetét, tartalmát
Megadott szempontok alapján próbálja rövid reflexióját megfogalmazni a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról
Fejleszti helyesírási készségét
Megismeri a szójelentést, a metaforikus jelentést, a több szófajúságot
Ismeri a szavak jelentésbeli szerepét; igyekszik alkalmazni a gyakorlatban a szóbeli és írásbeli kommunikációban
Felismeri a szófajokat, és törekszik helyesen írni azokat a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók
Igyekszik megérteni a különféle megjelenésű és típusú szövegeket, és alkotásukra is vállalkozik
Fejleszti a hagyományos és a digitális íráshasználatát
Fejleszti a mérlegelő gondolkodását
Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit
Kialakul nyelvi elemzőkészsége

1. évfolyam

Témakörök	Törzsanyag óraszám az óraszám 80 %-a	SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra	Helyi tervezésű órakeret	Összes óraszám
I. A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	5	-	-	5
II. Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet	12	5	2	19
III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok játékos feladatokkal	10	2		12
Összes óraszám:	27	7	2	36

A törzsanyag elsajátítása minden évfolyamon kötelező. Az ajánlott tananyaggal csak akkor foglalkozhat a szaktanár, ha a törzsanyagot elvégezte.

Témakörök

A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

Óraszám: 5 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Kommunikáció szóban és írásban Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás Vita és érvelés Kommunikációs zavar A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai Reklám, hirdetés, apróhirdetés	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek A reklám médiumai, műfajai, hatásai Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása A szövegértési készség fejlesztése A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése A kommunikációs zavar felismerése, javítása Vita- és érvelési kultúra elsajátítása A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitéüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási	

stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Fejleszti problémamegoldó gondolkodását

Fejleszti nyelvhasználati és a kommunikációs készségét

Alkalmazza a kommunikáció nem nyelvi jeleit a mindennapi helyzetekben

Felismeri a kommunikációs zavart, néhány megismert korrekciós lehetőséget képes alkalmazni

Fejleszti szövegértési készségét

Fejleszti szóbeli kifejezőkészségét

Részt vesz szerep- és drámajátékokban

Aktívan részt vesz különböző kommunikációs helyzetekben

Elsajátítja a közéleti megnyilatkozás alapjait

Fejleszti önálló véleményalkotási készségét

Fejleszti önálló tanulási és ismeretszerzési képességét hagyományos és digitális források, eszközök használatával

Megismeri a tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőit

Felismeri a kommunikációs zavart és képessé válik javítására

Elsajátítja a vita- és érvelési kultúra alapjait

Felismeri és alkalmazza a közéleti beszédformákat (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd)

FOGALMAK

tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd

Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, mellérendelő szó szerkezet

Óraszám: 12+5+2= 19 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása Az állítmány Az alany A tárgy Határozók Hely-, idő-, állapot- és módhatározó Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó A jelzők Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző) A mellé- és alárendelő szó szerkezet Az egyszerű mondat szerkezete Az egyszerű mondat helyesírása Szóképzés Alárendelő szóösszetételek Mellérendelő szóösszetételek	A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus Vonzatok és mondat szerkezetek A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival A szó szerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése A nyelvi elemzőkészség fejlesztése A nyelv változásainak megfigyelése A helyesírási készség fejlesztése A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése Az egyszerű mondat központosítása Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai A mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak megismerése, elemzése A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező] A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7-8. ÉVFOLYAMON	
A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.	
A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a	

diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kiténtetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit

Fejleszti nyelvi elemzőképességét

Megfigyeli a nyelv változásait

Fejleszti helyesírási képességét

Azonosítja a mondatfajtákat a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben

Felismeri az egyszerű mondat típusait, elemzi azokat

Ismeri az egyszerű mondat központozását

Ismeri az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályait

Megismeri és elemzi a mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáit

Megtanulja a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]

Vizsgálja a szórend és a mondatjelentés kapcsolatát

Elkülöníti a szó elsődleges jelentését, illetve a metaforikus jelentését

Ismeri a főbb szóalkotási módokat (szóösszetétel, szóképzés)
 Elsajátítja az összetett szavak alapvető helyesírási szabályait
 Önállóan használja a digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközöket: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok

FOGALMAK

egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szószerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyas, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend

A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, szóalkotási módok játékos feladatokkal

Óraszám: 10+2= 12 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
A köznyelv és csoportnyelvek Nyelvjárások Ritkább szóalkotási módok Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szókészletbeli jellemzőinek összevetése digitális anyagok segítségével Torz mozaikszavak stílushatásai
<h4>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</h4> <p>Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek) A nyelvek megjelenési formáinak ismerete A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése</p> <h4>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7-8. ÉVFOLYAMON</h4> <p>A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.</p> <p>A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.</p> <p>Tanítási-tanulási stratégiák</p> <p>Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitéüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.</p>	

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Tudatosítja az anyanyelv állandóságát és változását

Megismeri a nyelv főbb változatait(köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)

Ismeretekkel rendelkezik a nyelvek megjelenési formáiról

A tanuló megfigyeli a környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességét

Alakítja és fejleszti nyelvi toleranciáját

A tanuló azonosítja környezetében előforduló nyelvváltozatokat

Képes az anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetésére

FOGALMAK

irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv

**Elvárt eredmények a
7. évfolyam végén/
Követelmények a 7.
évfolyam végén**

Fejleszti problémamegoldó gondolkodását
Fejleszti nyelvhasználati és a kommunikációs készségét
Alkalmazza a kommunikáció nem nyelvi jeleit a mindennapi helyzetekben
Felismeri a kommunikációs zavart, néhány megismert korrekciós lehetőséget képes alkalmazni
Fejleszti szövegértési készségét
Fejleszti szóbeli kifejezőkészségét
Részt vesz szerep- és drámajátékokban
Aktívan részt vesz különböző kommunikációs helyzetekben
Elsajátítja a közéleti megnyilatkozás alapjait
Fejleszti önálló véleményalkotási készségét
Fejleszti önálló tanulási és ismeretszerzési képességét hagyományos és digitális források, eszközök használatával
Megismeri a tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőit
Felismeri a kommunikációs zavart és képessé válik javítására
Elsajátítja a vita- és érvelési kultúra alapjait
Felismeri és alkalmazza a közéleti beszédformákat (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd)
Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit
Fejleszti nyelvi elemzőkészségét
Megfigyeli a nyelv változásait
Fejleszti helyesírási készségét
Azonosítja a mondatfajtákat a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
Felismeri az egyszerű mondat típusait, elemzi azokat
Ismeri az egyszerű mondat központozását
Ismeri az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályait
Megismeri és elemzi a mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáit
Megtanulja a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
Vizsgálja a szórend és a mondatjelentés kapcsolatát
Elkülöníti a szó elsődleges jelentését, illetve a metaforikus jelentését
Ismeri a főbb szóalkotási módokat (szóösszetétel, szóképzés)
Elsajátítja az összetett szavak alapvető helyesírási szabályait
Önállóan használja a digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközöket: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok
Tudatosítja az anyanyelv állandóságát és változását
Megismeri a nyelv főbb változatait(köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
Ismeretekkel rendelkezik a nyelvek megjelenési formáiról
A tanuló megfigyeli a környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességét
Alakítja és fejleszti nyelvi toleranciáját
A tanuló azonosítja környezetében előforduló nyelvváltozatokat
Képes az anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összetetésére

**A magasabb
évfolyamra lépés
feltételei/ a
továbbhaladás
feltételei/ minimum
követelmények a 7.
évfolyam végén**

EGYÉNI KÉPESSÉGEINEK MEGFELELŐEN:

Fejleszti problémamegoldó gondolkodását
Fejleszti nyelvhasználati és a kommunikációs készségét
Törekszik a kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazására a mindennapi helyzetekben
Felismeri a kommunikációs zavart, néhány megismert korrekciós lehetőséget próbál alkalmazni
Fejleszti szövegértési készségét
Fejleszti szóbeli kifejezőkészségét
Részt vesz szerep- és drámajátékokban, kommunikációs helyzetekben
Igyekszik elsajátítani a közéleti megnyilatkozás alapjait
Fejleszti önálló véleményalkotási készségét, önálló tanulási és ismeretszerzési képességét hagyományos és digitális források, eszközök használatával
Megismeri a tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőit
Felismeri a kommunikációs zavart és képessé válik javítására
Törekszik a vita- és érvelési kultúra alapjainak elsajátítására
Felismeri és vállalkozik a közéleti beszédformák alkalmazására (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd)
Megismeri a nyelv szerkezeti egységeit és azok funkcióit
Fejleszti nyelvi elemzőkészségét
Megfigyeli a nyelv változásait
Fejleszti helyesírási készségét
Azonosítja a mondatfajtákat a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben
Igyekszik felismerni az egyszerű mondat típusait, elemezni azokat
Ismeri az egyszerű mondat központozását
Ismeri az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályait
Megismeri és törekszik a mellérendelő és az alárendelő szó szerkezet fajtáinak elemzésére
Igyekszik elsajátítani a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó, részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó]), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]
Vizsgálja a szórend és a mondatjelentés kapcsolatát
Törekszik a szó elsődleges, illetve a metaforikus jelentésének elkülönítésére
Igyekszik megjegyezni a főbb szóalkotási módokat (szóösszetétel, szóképzés)
Igyekszik az összetett szavak alapvető helyesírási szabályait elsajátítani
Próbálja önállóan használni a digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközöket: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok
Érzékeli az anyanyelv állandóságát és változását
Megismeri a nyelv főbb változatait (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)
Ismeretekkel rendelkezik a nyelvek megjelenési formáiról
A tanuló megfigyeli a környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességét
Alakítja és fejleszti nyelvi toleranciáját
A tanuló azonosítani igyekszik környezetében előforduló nyelvváltozatokat
Vállalkozik az anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetésére

2. évfolyam

Témakörök	Törzsanyag óraszám az óraszám 80 %-a	SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra	Helyi tervezésű órakeret	Összes óraszám
I. Könyvtárhasználat	2	-	-	2
II. Készüljünk a felvételire	10	5	10	25
III. Szövegértés, szövegalkotás	3	2	2	7
IV. Összetett mondat a szövegben	8	-	22	30
V. Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan	4		4	8
Összes óraszám:	27	7	38	72

A törzsanyag elsajátítása minden évfolyamon kötelező. Az ajánlott tananyaggal csak akkor foglalkozhat a szaktanár, ha a törzsanyagot elvégezte.

Témakörök

Könyvtárhasználat

Óraszám: 2 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Szövegek sajátosságai: lineáris, nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek Digitális és nyomtatott szótárak használata	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása). Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának. Oktatási módszerek Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi	

feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Megfigyeli a szövegek sajátosságait, főbb fajtáinak tudatosítja: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek

Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használ

FOGALMAK

szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg

Készüljünk a felvételre

Óraszám: 10+5+10= 25 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
Eddig tanult ismeretek felelevenítése, elmélyítése	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban	
A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben	
A szókincs fejlesztése	
Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése	
A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése	
Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása	
Reflektálás a szöveg tartalmára	
A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása	
A hagyományos és a digitális írás fejlesztése	
Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása	
A helyesírási készség fejlesztése	
A mérlegelő gondolkodás fejlesztése	
A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása	
Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átismétlése	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7-8. ÉVFOLYAMON	
A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat,	

oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitéüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 3–4. **(7–8. évfolyam)** évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Megfigyeli és felismeri a tanult hangtani, alaktani ismereteket a szavakban

Megfigyeli és felismeri a szófajokat és mondatfajtaikat a szövegben

Szókincsét fejleszti

Értelmezi az állandósult szókapcsolatokat, szólásokat, közmondásokat, szállóigéket

Fejleszti szóbeli és írásbeli fogalmazási készségét

Gyakorolja az olvasmány-feldolgozási stratégiákat

Reflektál a szöveg tartalmára

Gyakorolja a szöveghű, értő szövegolvasást

Fejleszti a hagyományos és a digitális írást

Aktív a kreatív írásgyakorlatokban

Fejleszti helyesírási készségét

Fejleszti mérlegelő gondolkodását

Felismeri a megtanult szövegtípusok jellemzőit, alkalmazza azokat
Átismétli a helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályokat

FOGALMAK

Az eddig tanult fogalmak átisméltése

Szövegértés, szövegalkotás

Óraszám: 3+2+2=7 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	Érvtípusok Egyenes érvelés, inverz érvelés
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kiténtetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása). Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van	

létfogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Megérti és alkot különféle megjelenésű és típusú szövegeket

Megismeri és áttekinti a szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőit

FOGALMAK

elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat

Összetett mondat a szövegben

Óraszám: 8+22= 30 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
A mellérendelő összetett mondat Az alárendelő összetett mondatok A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat Az összetett mondat helyesírása Az idézés	A többszörösen összetett mondat Körmondatok az irodalmi művekben Az idézés fajtái

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint

Az összetett mondatok típusainak megismerése

Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése

A központozás megtanulása az összetett mondatban

Az idézés szabályainak elsajátítása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Felismeri a mondatfajtákat a közlési szándék és szerkezet szerint
Megismeri az összetett mondatok típusait
Elkülöníti az alárendelő és mellérendelő összetett mondatokat
Megtanulja az összetett mondatok központosását
Elsajátítja az idézés szabályait

FOGALMAK

összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés

Nyelvtörténet, nyelvrokonság - játékosan

Óraszám: 4+4= 8 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint Nyelvünk eredete, rokonsága Nyelvtörténet, nyelvmélekek Nyelvújítás	A rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírásos nyelvmélekeink A jövevényszavak jelentésváltozásai A nyelvújítás mulatságos túlkapásai
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben a szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése a magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kiténtetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).	

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Megfigyeli a nyelv állandóságát és változását különböző korok szövegeiben

Megtapasztalja a szókincs változását, régi kifejezéseket, jövevényszavakat gyűjt irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből

Megismeri a nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módját

Megismeri a magyar nyelv eredetét, a nyelvrokonság hipotéziseit

FOGALMAK

rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó

Átfogó célként kitűzött, valamint a fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (általános követelmények) az 5–8. évfolyamon

ANYANYELVI KULTÚRA, ANYANYELVI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. elkülöníti a nyelv szerkezeti egységeit, megnevezi a tanult elemeket;
2. ismeri a magyar hangrendszer főbb jellemzőit és a hangok kapcsolódási szabályait. Írásban helyesen jelöli;
3. funkciójuk alapján felismeri és megnevezi a szóelemeket és szófajokat;
4. a szövegben felismer és funkciójuk alapján azonosít alapvető és gyakori szó szerkezeteket (alanyos, határozós, jelzős, tárgyas);
5. szerkezetük alapján megkülönbözteti az egyszerű és összetett mondatokat;
6. felismeri és elemzi a főbb szóelemek mondat- és szövegbeli szerepét, törekszik helyes alkalmazásukra;
7. megfigyeli és elemzi a mondat szórendjét, a szórendi változatok, valamint a környező szöveg kölcsönhatását;
8. érti és megnevezi a tanult nyelvi egységek szövegbeli szerepét;
9. felismeri és megnevezi a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés, néhány

- ritkább szóalkotási mód;
10. tanári irányítással, néhány szempont alapján összehasonlítja az anyanyelv és a tanult idegen nyelv sajátosságait;
 11. megfigyeli, elkülöníti és funkciót társítva értelmezi a környezetében előforduló nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnyelvek);
 12. felismeri és megnevezi a nyelvi és nem nyelvi kommunikáció elemeit;
 13. használja a digitális kommunikáció eszközeit, megnevezi azok főbb jellemző tulajdonságait;
 14. megfigyeli és értelmezi a tömegkommunikáció társadalmat befolyásoló szerepét;
 15. felismeri a kommunikáció főbb zavarait, alkalmaz korrekciós lehetőségeket;
 16. alkalmazza az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket;
 17. ismeri és alkalmazza helyesírásunk alapelveit: kiejtés, szóelemzés, hagyomány, egyszerűsítés;
 18. társai és saját munkájában a tanult formáktól eltérő, gyakran előforduló helyesírási hibákat felismeri és javítja;
 19. etikusan és kritikusan használja a hagyományos papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.

SZÖVEGÉRTÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. megérti az életkorának megfelelő hallott és olvasott szövegeket;
2. A tanuló felismeri és a tanár segítségével értelmezi a számára ismeretlen kifejezéseket;
3. felismeri és szükség szerint a tanár segítségével értelmezi a szövegben számára ismeretlen kifejezéseket;
4. a lábjegyzetek, a digitális és nyomtatott szótárak használatával önállóan értelmezi az olvasott szöveget;
5. a pedagógus irányításával kiválasztja a rendelkezésre álló digitális forrásokból a megfelelő információkat;
6. különbséget tesz a jelentésszerkezetben a szó szerinti és metaforikus értelmezés között;
7. alkalmazza a különböző olvasási típusokat és szöveg-feldolgozási módszereket;
8. összekapcsolja ismereteit a szöveg tartalmával, és reflektál azok összefüggéseire;
9. az olvasott szövegeket szerkezeti egységekre tagolja;
10. az életkorának megfelelő szöveg alapján jegyzetet, vázlatot készít;
11. a tanulási tevékenységében hagyományos és digitális forrásokat használ, ezt mérlegelő gondolkodással és etikusan teszi.

SZÖVEGALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően beszél;
2. gondolatait, érzelmeit, véleményét a kommunikációs helyzetnek megfelelően, érvekkel alátámasztva fogalmazza meg, és mások véleményét is figyelembe veszi;
3. a tanult szövegeket szöveghűen és mások számára követhetően tolmácsolja;
4. az általa tanult hagyományos és digitális szövegtípusok megfelelő tartalmi és műfaji követelményeinek megfelelően alkot szövegeket;
5. a szövegalkotás során alkalmazza a tanult helyesírási és szerkesztési szabályokat, használja a hagyományos és a digitális helyesírási szabályzatot és szótárt;
6. az egyéni sajátosságaihoz mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkot szöveget;
7. tanári segítséggel kreatív szöveget alkot a megismert műhöz kapcsolódóan hagyományos és digitális formában;

MÉRLEGELŐ GONDOLKODÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. személyes véleményt alakít ki a szövegek és művek által felvetett problémákról (pl. döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok), és véleményét indokolja;

2. megérti mások álláspontját, elfogadja azt, vagy a sajátja mellett érveket fogalmaz meg;
3. a feladatvégzés során hatékony közös munkára, együttműködésre törekszik.

Átfogó célként kitűzött, valamint a fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (a magasabb évfolyamra lépés feltételei/ a továbbhaladás feltételei/ minimum követelmények) az 5–8. évfolyamon

ANYANYELVI KULTÚRA, ANYANYELVI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló egyéni képességeinek megfelelően:

1. igyekszik elkülöníteni a nyelv szerkezeti egységeit és megnevezni a tanult elemeket;
2. felismeri a magyar hangrendszer főbb jellemzőit kérdések segítségével és a hangok kapcsolódási szabályait. Írásban igyekszik helyesen jelölni azokat;
3. felismeri és megnevezi az alapszófajokat; törekszik a szóelemek felismerésére
4. a szövegben felismer alapvető és gyakori szószerkezeteket (alanyos, határozós, jelzős, tárgyas);
5. szerkezetük alapján megkülönbözteti az egyszerű és összetett mondatokat;
6. törekszik a főbb szóelemek mondat- és szövegbeli szerepének helyes alkalmazására;
7. megfigyeli a mondat szórendjét, a szórendi változatok, valamint a környező szöveg kölcsönhatását;
8. igyekszik érteni a tanult nyelvi egységek szövegbeli szerepét;
9. képes felsorolni a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés, néhány ritkább szóalkotási mód;
10. tanári irányítással, néhány szempont alapján összehasonlítja az anyanyelv és a tanult idegen nyelv sajátosságait;
11. megfigyeli a környezetében előforduló nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnyelvek);
12. felismeri a nyelvi és nem nyelvi kommunikáció elemeit;
13. használja a digitális kommunikáció eszközeit;
14. megfigyeli a tömegkommunikáció társadalmat befolyásoló szerepét;
15. törekszik helyesen alkalmazni az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket;
16. törekszik alkalmazni helyesírásunk alapelveit: kiejtés, szóelemzés, hagyomány, egyszerűsítés;
17. társai és saját munkájában a tanult formáktól eltérő, gyakran előforduló helyesírási hibákat felismeri;
18. etikusan és kritikusan használja a hagyományos papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.

SZÖVEGÉRTÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló egyéni képességeinek megfelelően:

1. igyekszik megérteni az életkorának megfelelő hallott és olvasott szövegeket;
2. A tanuló felismeri és a tanár segítségével értelmezi a számára ismeretlen kifejezéseket;
3. felismeri és szükség szerint a tanár segítségével értelmezi a szövegben számára ismeretlen kifejezéseket;
4. a lábjegyzetek, a digitális és nyomtatott szótárak használatával önállóan értelmezi az olvasott szöveget;
5. a pedagógus irányításával kiválasztja a rendelkezésre álló digitális forrásokból a megfelelő információkat;
6. igyekszik különbséget tenni a jelentésszerkezetben a szó szerinti és metaforikus értelmezés között;
7. törekszik alkalmazni a különböző olvasási típusokat és szövegfeldolgozási módszereket;
8. próbálja összekapcsolni ismereteit a szöveg tartalmával, és igyekszik reflektálni azok

- összefüggéseire;
9. röviden megfogalmazza a szöveg alapján kialakult érzéseit, gondolatait;
 10. az életkorának megfelelő szöveg alapján igyekszik vázlatot készíteni;
 11. a tanulási tevékenységében hagyományos és digitális forrásokat is igyekszik használni;

SZÖVEGALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló ***egyéni képességeinek megfelelően:***

1. érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően beszél;
2. gondolatait, érzelmeit, véleményét a kommunikációs helyzetnek megfelelően fogalmazza meg, és mások véleményét is figyelembe veszi;
3. az általa tanult hagyományos szövegtípusok tartalmi követelményeinek megfelelően igyekszik szövegeket alkotni;
4. a szövegalkotás során próbálja alkalmazni a tanult helyesírási és szerkesztési szabályokat, használja a hagyományos vagy a digitális helyesírási szabályzatot és szótárt;
5. az egyéni sajátosságaihoz mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkot szöveget;
6. tanári segítséggel kreatív szöveget alkot a megismert műhöz kapcsolódóan hagyományos és digitális formában;

MÉRLEGELŐ GONDOLKODÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló ***egyéni képességeinek megfelelően:***

1. személyes véleményt alakít ki a szövegek által felvetett problémákról (pl. döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok);
2. megérti mások álláspontját, elfogadja azt;
3. a feladatvégzés során hatékony közös munkára, együttműködésre törekszik.

Magyar irodalom 5. évfolyam

Témakörök	Törzsanyag óraszám az óraszám 80 %-a	SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra	Helyi tervezésű órakeret	Összes óraszám
Család, otthon, nemzet – kisépikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18	2	1	21
Petőfi Sándor: János vitéz	14	6	2	22
Szülőföld, táj – lírai és kisépikai alkotások	8	4	-	12
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10	2	1	13
Egy szabadon választott meseregény elemzése	4			4
Összes óraszám:	54	14	4	72

A törzsanyag elsajátítása minden évfolyamon kötelező. Az ajánlott tananyaggal csak akkor foglalkozhat a szaktanár, ha a törzsanyagot elvégezte.

Témakörök

Család, otthon, nemzet – kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások
Óraszám: 18+2+1 = 21 óra

TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
I. Család, otthon, nemzet Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék Petőfi Sándor: Egy estém otthon Füstbe ment terv Magyar vagyok Arany János: Családi kör Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér Fehérlófia Az égig érő fa (magyar népmese) Arany János: Rege a csodaszarvasról Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz Bibliai történetek A világ teremtése Noé, Jézus születése, A betlehemi királyok	Nemes Nagy Ágnes: Bors néni könyve - részletek Móra: Csalóka Péter Petőfi Sándor: Arany Lacinak Ágh István: Virágosat álmodtam Kányádi Sándor: Befagyott a Nyárád Tündérszép Ilona és Árgyélus Attila földje (népmese) Az Édenkert története József Attila: Betlehemi királyok Jókai Mór: Melyiket a kilenc közül? Dávid és Góliát, további bibliai történetek

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által
Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának,
problémafelvetéseinek tanulmányozása
A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok
alkalmazása hasonló témájú szövegekben
Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok
személyes élethelyzethez kapcsolása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5-6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkafarmákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A

tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Megismeri a családi és baráti kapcsolatok sokféleségét az irodalmi szövegeken keresztül, és azokat megnevezni is képes.

Megfigyeli és tanulmányozza a különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságát, problémafelvetéseit.

Alkalmazza a korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontokat hasonló témájú szövegekben.

Megfogalmazza személyes véleményét a szövegekben felvetett problémákról, és azokat személyes élethelyzethez kapcsolja.

FOGALMAK

népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én

Petőfi Sándor: János vitéz

Óraszám: 14+6+2=22 óra

TÖRZSANYAG:

Petőfi Sándor: János vitéz

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A mű szövegének közös órai feldolgozása

A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése

A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció stb.) összehasonlítása

A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok

Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kiténtetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kiténtetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

Aktívan részt vesz a mű szövegének közös órai feldolgozásában

Megismeri a mű cselekményét, képes értelmezni fő fordulópontjait

Képes a költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció stb.) összehasonlítására

Felismeri a szöveg néhány részletében a poétikai eszközöket, értelmezi szerepük: verselés, szóképek, alakzatok

Ismeri az alapvető verstani és műfaji fogalmakat, alkalmazza azokat a mű bemutatásakor

FOGALMAK:

verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét

Szülőföld, táj – lírai és kisepikai alkotások

Óraszám: 8+4=12 óra

TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Petőfi Sándor: Szülőföldemen Petőfi Sándor: Az alföld Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet) Nagy László: Balatonparton Weöres Sándor: Tájkép	Petőfi Sándor: Távolból Ady Endre: A föl-földobott kő

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása

A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben

A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján

A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése

Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése

A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival

Irodalmi atlasz vagy térkép használata

A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal

Kiseb projekt munkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5-6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kiténtetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kiténtetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újság szerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése,

jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK:

A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megérti, képes összehasonlításukra

Megfigyeli a táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formákat lírai és prózai szövegekben

Megtapasztalja a nyelv változó természetét különböző példák alapján

Képes a különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetésére

Vállalkozik az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélésére

Képesse válik a szövegek összevetésére a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival

Használ Irodalmi atlaszt vagy térképet

Képesse válik szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítésére különböző technikákkal

Vállalkozik kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzésére

FOGALMAK:

hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás

Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Óraszám: 10 +2+1=13 óra

TÖRZSANYAG:

Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése

A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás

A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése

Egyes szereplők jellemzése

Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása

A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme

azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztályterem kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.

KÖVETELMÉNYEK

Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során képes a nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére

Képes a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítására, véleményalkotásra

Törekszik a cselekmény főbb fordulópontjainak felismerésére

Vállalkozik egyes szereplők jellemzésére

Azonosítja a főbb helyszíneket, térbeli viszonyokat

Törekszik a cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban

FOGALMAK:

Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő

Választható magyar ifjúsági vagy meseregény – egy választása kötelező

Óraszám: 4 óra

Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér
Szabó Magda: Tündér Lala
Fekete István: A koppányi aga testamentuma
Fekete István: Bogáncs

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése

A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás

A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése

Egyes szereplők jellemzése

Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása

A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5-6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitéüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitéüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

KÖVETELMÉNYEK

Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során képes a nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére

Képes a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítására, véleményalkotásra

Törekszik a cselekmény főbb fordulópontjainak felismerésére

Vállalkozik egyes szereplők jellemzésére

Azonosítja a főbb helyszíneket, térbeli viszonyokat

Törekszik a cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban

FOGALMAK:

Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő

**Elvárt eredmények
az 5. évfolyam végén/
Követelmények az 5.
évfolyam végén**

Megismeri a családi és baráti kapcsolatok sokféleségét az irodalmi szövegeken keresztül, és azokat megnevezni is képes.

Megfigyeli és tanulmányozza a különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságát, problémafelvetéseit.

Alkalmazza a korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontokat hasonló témájú szövegekben.

Megfogalmazza személyes véleményét a szövegekben felvetett problémákról, és azokat személyes élethelyzethez kapcsolja.

Aktívan részt vesz a mű szövegének közös órai feldolgozásában

Megismeri a mű cselekményét, képes értelmezni fő fordulópontjait

Képes a költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció stb.) összehasonlítására

Felismeri a szöveg néhány részletében a poétikai eszközöket, értelmezi szerepük: verselés, szóképek, alakzatok

Ismeri az alapvető verstani és műfaji fogalmakat, alkalmazza azokat a mű bemutatásakor

A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megérti, képes összehasonlításukra

Megfigyeli a táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formákat lírai és prózai szövegekben

Megtapasztalja a nyelv változó természetét különböző példák alapján

Képes a különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetésére

Vállalkozik az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélésére

Képesé válik a szövegek összevetésére a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival

Használ Irodalmi atlaszt vagy térképet

Képesé válik szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítésére különböző technikákkal

Vállalkozik kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzésére

Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során képes a nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészek részletes megfigyelésére

Képes a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítására, véleményalkotásra

Törekszik a cselekmény főbb fordulópontjainak felismerésére

Vállalkozik egyes szereplők jellemzésére

Azonosítja a főbb helyszíneket, térbeli viszonyokat

Törekszik a cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban

**A magasabb
évfolyamra lépés
feltételei/ a
továbbhaladás
feltételei/ minimum
követelmények az 5.
évfolyam végén**

EGYÉNI KÉPESSÉGEINEK MEGFELELŐEN:

Megismeri a családi és baráti kapcsolatok sokféleségét az irodalmi szövegeken keresztül, és azokat megnevezni is képes.

Megfigyeli a különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságát, problémafelvetéseit.

Törekszik alkalmazni a korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontokat hasonló témájú szövegekben.

Igyekszik megfogalmazni személyes véleményét a szövegekben felvetett problémákról, és azokat személyes élethelyzethez kapcsolja.

Próbál aktívan részt venni a mű szövegének közös órai feldolgozásában

Megismeri a mű cselekményét, törekszik értelmezni fő fordulópontjait

Nyitott és törekszik a költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció stb.) összehasonlítására

Igyekszik felismerni a szöveg néhány részletében a poétikai eszközöket, értelmezi szerepük: verselés, szóképek, alakzatok

Isméri az alapvető verstani és műfaji fogalmakat, próbálja azokat a mű bemutatásakor alkalmazni

Megfigyeli a táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formákat lírai és prózai szövegekben

Megtapasztalja a nyelv változó természetét különböző példák alapján

Vállalkozik az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélésére

Törekszik a szövegek összevetésére a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival

Használ Irodalmi atlaszt vagy térképet

Igyekszik a szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítésére

Vállalkozik kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzésére

Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során törekszik a nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészek részletes megfigyelésére

Vállalkozik a cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítására, véleményalkotásra

Törekszik a cselekmény főbb fordulópontjainak felismerésére

Vállalkozik egyes szereplők jellemzésére

Azonosítja a főbb helyszíneket, térbeli viszonyokat

Törekszik a cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban

Magyar irodalom 6. évfolyam

Témakörök	Törzsanyag óraszám az óraszám 80 %-a	SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra	Helyi tervezésű órakeret	Összes óraszám
Hősök az irodalomban	10	2	1	13
Aranya János: Toldi	16	6	3	25
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11	4	-	15
Prózai nagyepika – Gárdonyi Géza: Egri csillagok	11	2	1	14
Egy szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	5			5
Összes óraszám:	53	14	5	72

A törzsanyag elsajátítása minden évfolyamon kötelező. Az ajánlott tananyaggal csak akkor foglalkozhat a szaktanár, ha a törzsanyagot elvégezte.

Témakörök

Hősök az irodalomban

Óraszám: 10+2+1=13 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
<p>Hagyomány és irodalom: Arany János: Mátyás anyja A walesi bárdok</p> <p>Hősök – mondák: Beckó vára vagy Csörsz árka Szent László legendája vagy Lehel kürtje</p> <p>A párok közül az egyik kötelező, a másik a választható művek közé kerül.</p> <p>Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) vagy Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet) (Választható)</p> <p>Torna vára (Felvidék) vagy Tordai hasadék (Erdély) vagy A Lendvai vár (Muravidék) vagy délvidéki Mátyás-mondák</p> <p><i>(A felsoroltak közül az egyik kötelező. Lehetőség van arra, hogy a tanárok a saját régiójuk mondáit válasszák.)</i></p> <p>Irodalom és mozgókép: Fazekas Mihály: Lúdas Matyi</p>	<p>Szimónidész: A thermopülei hősök sírfelirata</p>
<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK, ISMERETEK:</p> <p>Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg</p> <p>A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása</p> <p>A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése</p> <p>A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése</p> <p>Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése</p> <p>Irodalmi atlasz vagy térkép használata</p> <p>Kisebbségi projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</p>	
<p>JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5-6. ÉVFOLYAMON</p> <p>A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.</p> <p>A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.</p>	

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

KÖVETELMÉNYEK:

Véleményt fogalmaz meg szóban és írásban az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről.

Megérti és képes összehasonlítani a hősiesség különböző példáit kifejező szövegeket

Képes elkülöníteni a különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáit

Képes a különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetésére

Megbeszéli társaival kis csoportban vagy osztályszinten az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdéseket

Használ Irodalmi atlaszt vagy térképet

Részt vesz kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzésében

FOGALMAK

próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás

Arany János: Toldi

Óraszám: 16+6+3=25 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK, ISMERETEK:

A mű szövegének közös órai feldolgozása

Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókincsbővítés és olvasási stratégiák fejlesztése

Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában

Az alkotás néhány stíluselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok)

A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérviszály stb.) megtárgyalása

Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitéüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitéüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összehasonlítása, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

KÖVETELMÉNYEK:

Aktívan részt vesz a mű szövegének közös órai feldolgozásában

Segíti az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárását, szókincsét bővíti, és fejleszti olvasási stratégiáját

Felismeri az elbeszélő költemény műfaji jellemzőit, és képes értelmezni azt a mű vonatkozásában

Megfigyeli az alkotás néhány stíluselemét (pl. verselés, szóképek, alakzatok)

Aktívan részt vesz a mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizály stb.) megtárgyalásában

Felismeri az elbeszélői szerepeket (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) , értelmezi azokat

FOGALMAK

verses epika, elbeszélő költemény; előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás

Szeretet, hazaszeretet, szerelem

Óraszám: 11+4=15 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
<p>Szeretet: Bibliai történetek: Mária és József története Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepekör)</p> <p>Hazaszeretet: Kölcsey Ferenc: Himnusz Vörösmarty Mihály: Szózat Petőfi Sándor: Honfidal</p> <p>Szerelem: Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert... Radnóti Miklós: Bájoló</p>	<p>Ady Endre: Karácsony Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony Juhász Gyula: Karácsony felé Fekete István: Róráté Kányádi Sándor: Hattyúdál Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel</p> <p>Lázár Ervin: Az élet titka (Eredeti üzenet) Radnóti Miklós: Nem tudhatom Szendrey Júlia: Magyar gyermek éneke</p> <p>Irodalom és mozgókép Hollós László–Dala István: Szerelmes földrajz/ vagy Rockenbauer Pál: Másfélmillió lépés Magyarországon (részlet, lehetőleg a saját régióról)</p> <p>Kőmíves Kelemen Szerelem a népdalokban: Tavaszi szél vizet áraszt A csitári hegyek alatt</p>
ISMERETEK, FEJLESZTÉSI FELADATOK:	
<p>Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</p>	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–6. ÉVFOLYAMON	
<p>A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.</p> <p>A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak</p>	

folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

KÖVETELMÉNYEK:

Megfogalmazza véleményét szóban és írásban az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről

Megérti és összehasonlítja a szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegeket
A téma megjelenítésére szolgáló nyelvi formákat különböző korokban és műfajokban elkülöníti a lírai és prózai szövegekben

Elkülöníti a különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáit

Összeveti a szövegeket a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival

Elvégzi a kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatokat

FOGALMAK

líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal

Gárdonyi Géza: Egri csillagok

Óraszám: 11+2+1= 21 óra

ISMERETEK, FEJLESZTÉSI FELADATOK:

Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése

A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás

A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel

A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése

A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban

Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5-6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kiténtetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kiténtetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

KÖVETELMÉNYEK:

Képes otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során: nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére
A cselekményben megjelenő élethelyzeteket, erkölcsi konfliktusokat azonosítja, véleményt alkot róluk
Összekapcsolja a cselekmény fordulópontjait a műfaj jellegzetességeivel
Értelmezi a főbb szereplők kapcsolatát
Vállalkozik a szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban
Képes szövegalkotásra az egyes szereplők nézőpontjából

FOGALMAK

történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek

Választható világirodalmi ifjúsági regény:

Óraszám: 5 óra

Törzsanyag (az óraszám 80 %-a)

Daniel Defoe: Robinson Crusoe vagy
Antoine de Saint Exupery: A kis herceg

ISMERETEK, FEJLESZTÉSI FELADATOK:

Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése
A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás
A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel
A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése
A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban
Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5-6. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kiténtetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási

stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tartozó tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

KÖVETELMÉNYEK:

Képes otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során: nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészek részletes megfigyelésére

A cselekményben megjelenő élethelyzeteket, erkölcsi konfliktusokat azonosítja, véleményt alkot róluk

Összekapcsolja a cselekmény fordulópontjait a műfaj jellegzetességeivel

Értelmezi a főbb szereplők kapcsolatát

Vállalkozik a szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban

Képes szövegalkotásra az egyes szereplők nézőpontjából

FOGALMAK

A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően

<p>Elvárt eredmények a 6. évfolyam végén/ Követelmények az 6. évfolyam végén</p>	<p>Megérti és képes összehasonlítani a hősiesség különböző példáit kifejező szövegeket Képes elkülöníteni a különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáit Képes a különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetésére Megbeszéli társaival kis csoportban vagy osztályszinten az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdéseket Használ Irodalmi atlaszt vagy térképet Aktívan részt vesz a mű szövegének közös órai feldolgozásában Segíti az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárását, szókincsét bővíti, és fejleszti olvasási stratégiáját Felismeri az elbeszélő költemény műfaji jellemzőit, és képes értelmezni azt a mű vonatkozásában Megfigyeli az alkotás néhány stíluselemét (pl. verselés, szóképek, alakzatok) Aktívan részt vesz a mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérviszály stb.) megtárgyalásában Felismeri az elbeszélői szerepeket (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) , értelmezi azokat Mégfogalmazza véleményét szóban és írásban az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről Megérti és összehasonlítja a szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegeket A téma megjelenítésére szolgáló nyelvi formákat különböző korokban és műfajokban elkülöníti a lírai és prózai szövegekben Elkülöníti a különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáit Összeveti a szövegeket a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival Elvégzi a kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatokat Képes otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során: nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére A cselekményben megjelenő élethelyzeteket, erkölcsi konfliktusokat azonosítja, véleményt alkot róluk Összekapcsolja a cselekmény fordulópontjait a műfaj jellegzetességeivel Értelmezi a főbb szereplők kapcsolatát Vállalkozik a szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban Képes szövegalkotásra az egyes szereplők nézőpontjából</p>
---	---

<p>A magasabb évfolyamra lépés feltételei/ a továbbhaladás feltételei/ minimum követelmények a 6. évfolyam végén</p>	<p>EGYÉNI KÉPESSÉGEINEK MEGFELELŐEN: Igyekszik megérteni a hősiesség különböző példáit kifejező szövegeket Törekszik a különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáit elkülöníteni Vállalkozik a különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetésére Próbálja társaival kis csoportban vagy osztályszinten az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdéseket megbeszélni Használ Irodalmi atlaszt vagy térképet Részt vesz a mű szövegének közös órai feldolgozásában Szókincsét bővíti, és fejleszti olvasási stratégiáját Segítséggel felismeri az elbeszélő költemény műfaji jellemzőit Megfigyeli az alkotás néhány stíluselemét (pl. verselés, szóképek, alakzatok) Nyitott a mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérvizsoly stb.) megtárgyalására Felismeri az elbeszélői szerepeket (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) Törekszik véleménye megfogalmazására szóban és írásban az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről Megérti a szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegeket A téma megjelenítésére szolgáló nyelvi formákat különböző korokban és műfajokban igyekszik elkülöníteni a lírai és prózai szövegekben Igyekszik összevetni a szövegeket a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival Vállalkozik a kisebb projekt munkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzésére Próbálkozik otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során: nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészek részletes megfigyelésére A cselekményben megjelenő élethelyzeteket, erkölcsi konfliktusokat törekszik azonosítani, igyekszik a véleményalkotásra Törekszik összekapcsolni a cselekmény fordulópontjait a műfaj jellegzetességeivel Értelmezi a főbb szereplők kapcsolatát Vállalkozik a szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítésére analóg vagy digitális médiumban Vállalkozik szövegalkotásra az egyes szereplők nézőpontjából</p>
---	---

Magyar irodalom 7. évfolyam

Témakörök	Törzsanyag óraszám az óraszám 80 %-a	SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra	Helyi tervezésű órakeret	Összes óraszám
I. Korok és portrék A.) Középkor	3	2	-	5
B.) Reneszánsz, humanizmus, reformáció	11	3	2	16
C.) Irodalmunk a 17-18. században	4	2	-	6
D-E.) Klasszicizmus és romantika	32	5	1	38
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény	4	2	1	7
Összes óraszám:	54	14	4	72

A törzsanyag elsajátítása minden évfolyamon kötelező. Az ajánlott tananyaggal csak akkor foglalkozhat a szaktanár, ha a törzsanyagot elvégezte.

Témakörök

I. Korok és portrék:

A.) Középkor

Óraszám: 3+2=5 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
István király intelmei Imre herceghez (részletek)	Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Árpád, Szent László)
ISMERETEK, FEJLESZTÉSI FELADATOK:	
Irodalmi szövegek olvasása, értelmezése Az európai kultúra kialakulásának megismerése JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7-8. ÉVFOLYAMON	
<p>A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.</p> <p>A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.</p> <p>Tanítási-tanulási stratégiák</p> <p>Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.</p> <p>A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanítása, tanulási módszerek tanítása).</p> <p>Tanulásszervezési módok</p> <p>Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.</p> <p>Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.</p> <p>Oktatási módszerek</p> <p>Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).</p>	

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt

KÖVETELMÉNYEK:

Olvas és értelmez irodalmi szövegeket
Megismeri az európai kultúra kialakulását

FOGALMAK

középkor, román stílus, gótika, egyházi kultúra, lovagi kultúra, lovagi erények, trubadúrok, intellektus (parainesis), kódex, iniciálé, miniatűr

B.) Reneszánsz, humanizmus, reformáció

Óraszám: 11+3+2= 16 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe? (Kóka Rozália gyűjtése alapján) Janus Pannonius: Pannónia dicsérete Balassi Bálint: Egy katonaeinek Hogy Júliára találá...	Mátyás király koronázása Mesék Mátyás királyról: A kolozsvári bíró Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról Bornemisza Péter: Siralmas énnékem Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról való ének (részletek) Balassi Bálint: Borivóknak való Adj már csendességet
Irodalom és színház vagy film kapcsolata A reneszánsz dráma Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia vagy később tárgyalva: MOLIÈRE: A KÉPZELT BETEG	
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	
A korszakban keletkezett irodalmi szövegek olvasása, értelmezése A reneszánsz világnézet értelmezés A reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggésének felismerése A reneszánsz irodalom alkotóinak, műfajainak, jellegzetes motívumainak megismerése A reneszánsz drámaadaptációk elkülönítése Egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítása	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7-8. ÉVFOLYAMON	
A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.	
A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.	
Tanítási-tanulási stratégiák	
Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.	
A képzés 2. szakaszának 3-4. (7-8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az	

önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt

KÖVETELMÉNYEK:

Olvassa és értelmezi a korszakban keletkezett irodalmi szövegeket

Képes a reneszánsz világkép értelmezésére

Felismeri a reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggéseit

Megismeri a reneszánsz irodalom alkotóit, műfajait, jellegzetes motívumait

Elkülöníti a reneszánsz drámaváltozatokat

Képes egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítására

FOGALMAK:

reneszánsz, humanizmus, reformáció, könyvnyomtatás, vitézi élet, életkép, dal, epigramma, dráma, vígjáték (komédia)

C.) Irodalmunk a 17-18. században

Óraszám: 4+2= 6 óra

TÖRZSANYAG (Az óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1-21.versszak) Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)	Rákóczi-nóta, Buga Jakab éneke, Zöld erdő harmatát Lévay József: Mikes Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (részletek: Rákóczy menekülése a börtönből)
<p data-bbox="199 566 1062 593">JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7-8. ÉVFOLYAMON</p> <p data-bbox="199 595 1375 741">A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.</p> <p data-bbox="199 768 1375 969">A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.</p> <p data-bbox="199 996 464 1023">Tanítási-tanulási stratégiák</p> <p data-bbox="199 1050 1375 1218">Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.</p> <p data-bbox="199 1245 1375 1330">A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulás, tanulási módszerek tanítása).</p> <p data-bbox="199 1357 453 1384">Tanulásszervezési módok</p> <p data-bbox="199 1411 1375 1579">Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.</p> <p data-bbox="199 1581 1375 1641">Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.</p> <p data-bbox="199 1668 395 1695">Oktatási módszerek</p> <p data-bbox="199 1722 1375 1890">Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).</p> <p data-bbox="199 1917 341 1944">Munkaformák</p> <p data-bbox="199 1971 1375 2029">A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt</p>	

KÖVETELMÉNYEK:

Olvassa és értelmezi a korszakban keletkezett irodalmi szövegeket

Megismeri a nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeinket

Megismeri a barokk jellegzetes műfajait és stílusjegyeit

Meglátja, megtapasztalja a hazaszeretet megjelenését a korszak művészetében

FOGALMAK:

kuruc kor, toborzódal, bujdosóének, siratóének, levél, emlékirat

D-E.) Klasszicizmus és romantika

Óraszám: 32+5+1=38 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
<p>Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz Kölcsy Ferenc: Huszt Kölcsy Ferenc: Emléklapra Kölcsy Ferenc: Himnusz Kölcsy Ferenc: Parainesis (részletek) Vörösmarty Mihály: Szózat Vörösmarty Mihály: Ábránd Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem Petőfi Sándor: Nemzeti dal Petőfi Sándor: Szeptember végén Arany János: A fülemile Arany János: A tölgyek alatt vagy Epilógus</p> <p>Jókai: A huszti beteglátogatók</p> <p>Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa Mikszáth Kálmán: A néhai bárány Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák</p>	<p>Petőfi Sándor: Csokonai Áprily Lajos: Séta Debrecenben Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Széchenyi Istvánról: Az Akadémia alapítása; A hídvám) Lengyel Dénes: Kossuth Lajos öröksége (történetek Kossuth Lajosról: A sorsfordító kabát) Kossuth-nóta Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (Kossuth Lajos – részlet) Vörösmarty Mihály: Petike Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert... Petőfi és Arany levelezése – részletek Arany János: V. László Arany János: Szondi két apródja</p> <p>Irodalom és film kapcsolata Jókai Mór: A kőszívű ember fiai</p> <p>Mikszáth Kálmán: A Balóthy-domínium Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös</p>
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <p>A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers) Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda) Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz stb.)</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kiténtetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt

KÖVETELMÉNYEK:

Olvassa, megérti és megbeszéli a nemzeti identitást meghatározó lírai szövegeket

Megismeri a felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programját

Felismeri és megvitatja társaival kiscsoportban és osztályszinten az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmákat

Képes lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzésére

Megismeri az alapvető lírapoétikai szakterminusokat (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)

Képes alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerésére: pl. vidám, könnyed,

humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli

Megismeri néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabját (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)

Képes felismerni az alapvető szóképeket: hasonlat, megszemélyesítés, metafora

Felismeri a novella és a regény műfaji sajátosságait

Képesé válik a novellák és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezésére

Képes a kispikái és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerésére (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz stb.)

FOGALMAK:

romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kispika, anekdota, novella, elbeszélés

II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény

Óraszám: 4+2+1= 7 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)	
Jules Verne: Kétévi vakáció vagy Tonke Dragt: Levél a királynak vagy Mándy Iván: Az enyedi diák vagy Csukás István: Vakáció a halott utcában	
Egy mű választása kötelező!	
Fejlesztési feladatok és ismeretek Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások stb.) Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökövényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása). Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának. Oktatási módszerek Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi	

feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt

KÖVETELMÉNYEK:

Képes otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészek részletes megfigyelésére

Azonosítja a cselekményben megjelenő élethelyzeteket, konfliktusokat; képes véleményalkotásra

Képesse válik a cselekmény ismertetésére az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások stb.)

Képes összefoglalni az elbeszélte világ főbb jellemzőit (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)

FOGALMAK:

történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás

<p>Elvárt eredmények a 7. évfolyam végén/ Követelmények az 7. évfolyam végén</p>	<p>Megismeri az európai kultúra kialakulását Olvassa és értelmezi a korszakokban keletkezett irodalmi szövegeket Képes a reneszánsz világgép értelmezésére Felismeri a reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggéseit Megismeri a reneszánsz irodalom alkotóit, műfajait, jellegzetes motívumait Elkülöníti a reneszánsz drámváltozatokat Képes egy adott mű különböző művészeti ágakban és médiumokban megjelenő adaptációjának összehasonlítására Megismeri a nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeinket Megismeri a barokk jellegzetes műfajait és stílusjegyeit Meglátja, megtapasztalja a hazaszeretet megjelenését a korszak művészetében Olvassa, megérti és megbeszéli a nemzeti identitást meghatározó lírai szövegeket Megismeri a felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programját Felismeri és megvitatja társaival kiscsoportban és osztályszinten az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmákat Képes lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzésére Megismeri az alapvető lírapoétikai szakterminusokat (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers) Képes alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerésére: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli Megismeri néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabját (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda) Képes felismerni az alapvető szóképeket: hasonlat, megszemélyesítés, metafora Felismeri a novella és a regény műfaji sajátosságait Képesse válik a novellák és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezésére Képes a kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerésére (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz stb.) Képes otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során nagyobb szövegegység áttekintő megértésére és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére Azonosítja a cselekményben megjelenő élethelyzeteket, konfliktusokat; képes véleményalkotásra Képesse válik a cselekmény ismertetésére az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások stb.) Képes összefoglalni az elbeszélte világ főbb jellemzőit (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ)</p>
---	---

**A magasabb
évfolyamra lépés
feltételei/ a
továbbhaladás
feltételei/
minimum
követelmények a
7. évfolyam végén**

EGYÉNI KÉPESSÉGEINEK MEGFELELŐEN:

Megismeri az európai kultúra kialakulását
Olvassa és igyekszik értelmezni a korszakokban keletkezett irodalmi szövegeket
Nytitott a reneszánsz világkép értelmezésére
Felismeri segítségével a reformáció és az anyanyelvi kultúra összefüggéseit
Megismeri a reneszánsz irodalom alkotóit, műfajait
Igyekszik elkülöníteni a reneszánsz drámváltozatokat
Megismeri a nemzeti hagyományunk szempontjából szimbolikus irodalmi szövegeinket
Felismeri a barokk jellegzetes műfajait és stílusjegyeit
Meglátja, megtapasztalja a hazaszeretet megjelenését a korszak művészetében
Olvassa, megérti és megbeszéli a nemzeti identitást meghatározó lírai szövegeket
Megismeri a felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programját
Felismeri és megvitatja társaival kiscsoportban és osztályszinten az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmákat
Igyekszik részt venni lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzésében
Törekszik felismerni az alapvető lírapoétikai szakterminusokat (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)
Képes alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerésére: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli
Megismeri néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabját (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)
Igyekszik felismerni az alapvető szóképeket: hasonlat, megszemélyesítés, metafora
Ismeri a novella és a regény műfaji sajátosságait
Vállalkozik a novellák és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezésére
Törekszik a kispikái és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerésére (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz stb.)
Próbálkozik otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás során nagyobb szövegegység áttekintő megértésére, és egyes szövegrészletek részletes megfigyelésére
Igyekszik azonosítani a cselekményben megjelenő élethelyzeteket, konfliktusokat; képes rövid véleményalkotásra
Vállalkozik a cselekmény ismertetésére az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások stb.)

Magyar irodalom 8. évfolyam

Témakörök	Törzsanyag óraszám az óraszám 80 %-a	SZABADON FELHASZNÁLHATÓ ÓRAKERET (az órakeret maximum 20%-a) az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, illetve a tanár által választott alkotók, művek tanítására évfolyamonként 14 óra	Helyi tervezésű órakeret	Összes óraszám
III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében: A.) Líra a 20. sz. első felének magyar irodalmában	13	6	-	19
B.) Epika a 20. sz. első felének magyar irodalmában	12	4	2	18
C.) „Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban	2	-	-	2
IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. sz. második felében A.) Líra a 20. sz. második felének irodalmában	12	2	-	14
B.) Epika a 20. sz. második felének magyar irodalmában	4		1	5
C.) Dráma a 20. sz. második felének magyar irodalmában	2	1	1	4
V. A 20. sz.-i történelem az irodalomban (világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)	6	1	-	7
VI. Szórakoztató irodalom	3	-	-	3
Összes óraszám:	54	14	4	72

A törzsanyag elsajátítása minden évfolyamon kötelező. Az ajánlott tananyaggal csak akkor foglalkozhat a szaktanár, ha a törzsanyagot elvégezte.

Témakörök:

III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében:

A.) Líra a 20. sz. első felének magyar irodalmában

Óraszám: 13+6=19 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én... Ady Endre: Őrizem a szemed Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba Babits Mihály: Ádáz kutyám Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom Juhász Gyula: Milyen volt... Dsida Jenő: Hálaadás József Attila: Rejtelmek József Attila: Kertész leszek József Attila: Születésnapomra Reményik Sándor: Templom és iskola Áprily Lajos: Március Radnóti Miklós: Nem tudhatom	Ady Endre: Ember az embertelenségben Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn Babits Mihály: A második ének (részlet) Kosztolányi Dezső: Akarsz-e játszani? Kosztolányi Dezső: Ének a fiatalokról Juhász Gyula: Anna örök Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú Tóth Árpád: Láng Dsida Jenő: Kalendárium szonettekben (részlet) Dsida Jenő: Születésnap köszöntő édesanyámnak József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék József Attila: Istenem Áprily Lajos: A rím Radnóti Miklós: Hetedik ecloga
Fejlesztési feladatok és ismeretek A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A	

tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A MUNKAFORMÁK KÖZÜL A FRONTÁLIS OSZTÁLYMUNKA HASZNÁLATA MELLETT ELSŐSORBAN A PÁROS MUNKA, A CSOPORTMUNKA, AZ EGYÉNRE SZABOTT (INDIVIDUALIZÁLT) MUNKAFORMA

KÖVETELMÉNYEK:

Elolvassa és megérti a nemzeti identitást meghatározó lírai szövegeket, megbeszéli azokat társaival kis és nagy csoportban

Képes a 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatására

Felismeri az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmákat, és megvitatja azokat kis és nagy csoportokban társaival

Képes a lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzésére

Alkalmazza az alapvető lírapoétikai szakterminusokat

Felismeri az alapvető hangulatokat, beszélői attitűdöket, modalitásokat

Felismeri az alapvető szóképeket: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum

FOGALMAK

metonímia, szimbólum; anafora

B.) Epika a 20. sz. első felének magyar irodalmában

Óraszám: 12+4+2 = 18 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Kós Károly: Az országépítő (részlet) Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály Móricz Zsigmond: Pillangó vagy Légy jó mindhalálig Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet) Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet) Nyirő József: Uz Bence (részlet)	Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek) Móricz Zsigmond: Hét krajcár Móricz Zsigmond: A fillentő
Fejlesztési feladatok és ismeretek A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON	
A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.	
A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.	
Tanítási-tanulási stratégiák	
Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitérített stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.	
A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).	
Tanulásszervezési módok	
Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságyszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.	
Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenségalapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.	

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

KÖVETELMÉNYEK:

Átismétli a történetmesélés egyszerűbb formáit

Ismeretekkel rendelkezik a 20. század elejének epikai sokszínűségéről, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella

Képes novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzésére

Felismeri a novella és az elbeszélés műfaji sajátosságait

Képes megnevezni a kispikai és nagyepikai alkotások különbségeit (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz)

FOGALMAK

kispika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma

C.) „Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban

Óraszám: 2 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Reményik Sándor: Mi a magyar?	Babits Mihály: Hazám Babits Mihály: Áldás a magyarra Juhász Gyula: Trianon Juhász Gyula: Testamentum Karinthy Frigyes: Levél (részlet) Márai Sándor: Napló (részlet)
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása). Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.	

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A MUNKAFORMÁK KÖZÜL A FRONTÁLIS OSZTÁLYMUNKA HASZNÁLATA MELLETT ELSŐSORBAN A PÁROS MUNKA, A CSOPORTMUNKA, AZ EGYÉNRE SZABOTT (INDIVIDUALIZÁLT) MUNKAFORMA

KÖVETELMÉNYEK:

Képesse válik a nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasására, megértésére, megbeszélésére

Felismeri a történelmi tragédia megjelenését irodalmi alkotásokban

Megfigyeli az egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatait

FOGALMAK

békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus

IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. sz. második felében

A.) Líra a 20. sz. második felének irodalmában

Óraszám: 12+2=14 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Szabó Lőrinc: Tücsökgzene (részletek) Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet Weöres Sándor: A társ Kányádi Sándor: Két nyárfa Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére Wass Albert: Üzenet haza (részlet)	Nagy László: Az én szívem Nemes Nagy Ágnes: Félelem Csoóri Sándor: Szomorúság
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átisméltése Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal) Szóképek, alakzatok felismerése	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7-8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3-4. (7-8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása). Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.	

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A MUNKAFORMÁK KÖZÜL A FRONTÁLIS OSZTÁLYMUNKA HASZNÁLATA MELLETT ELSŐSORBAN A PÁROS MUNKA, A CSOPORTMUNKA, AZ EGYÉNRE SZABOTT (INDIVIDUALIZÁLT) MUNKAFORMA

KÖVETELMÉNYEK:

Átismétli a lírai nyelvhasználat sajátosságait

Felismeri az alapvető hangulatokat, beszélői attitűdöket, modalításokat

Megismeri néhány lírai műfaj jellemzőit (lírai önéletrajz, népies dal)

Felismeri a szóképeket, alakzatokat

FOGALMAK

lírai önéletrajz, népies dal

B.) Epika a 20. sz. második felének magyar irodalmában

Óraszám: 4+1= 5 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Sütő András: Anyám könnyű álmot ígér (részlet) Tamási Áron: Bölcső és bagoly (részlet) Örkény István: Egyperces novellák (részletek)	Mándy Iván: Tájak, az én tájaim (részlet) Illyés Gyula: Hősökről beszélek (részlet)
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése A 20. század második felének epikai sokszínűsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában A groteszk megjelenése a korszak irodalmában	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása). Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.	

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A MUNKAFORMÁK KÖZÜL A FRONTÁLIS OSZTÁLYMUNKA HASZNÁLATA MELLETT ELSŐSORBAN A PÁROS MUNKA, A CSOPORTMUNKA, AZ EGYÉNRE SZABOTT (INDIVIDUALIZÁLT) MUNKAFORMA

KÖVETELMÉNYEK:

Átismétli a történetmesélés egyszerűbb formáit

Ismerkedik a 20. század második felének epikai sokszínűségével, pl.: lírai szociográfia, egypercesek

Képes novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzésére

Felismeri az egyperces novella műfaji sajátosságait

Megtapasztalja az önéletrajzi ihletettséget a 20. század második felének epikájában

Érzékeli a groteszk megjelenését a korszak irodalmában

FOGALMAK

egyperces, groteszk, humor

C.) Dráma a 20. sz. második felének magyar irodalmában

Óraszám: 2+1+1= 4 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)

Irodalom és színház vagy mozgókép
Egy szabadon választott drámai alkotás

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata

A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása

A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével

A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése

A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése

Drámarészletekből drámaegész kibontása

Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projektmunkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek

használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A MUNKAFORMÁK KÖZÜL A FRONTÁLIS OSZTÁLYMUNKA HASZNÁLATA MELLETT ELSŐSORBAN A PÁROS MUNKA, A CSOPORTMUNKA, AZ EGYÉNRE SZABOTT (INDIVIDUALIZÁLT) MUNKAFORMA

KÖVETELMÉNYEK:

Részt vesz a színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálatában

A drámai döntési helyzeteket, motivációkat, konfliktusokat felismeri, vizsgálja, megvitatja

Képes a dráma cselekményének megértésére, rekonstruálására szerkezeti vázlat segítségével

Megismeri a komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőit

Képesse válik a monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetésére

Vállalkozik a drámarészletekből drámaegész kibontására

Részt vállal egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben

FOGALMAK:

dráma, mint műnem; tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus

V. A 20. sz.-i történelem az irodalomban (világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)

Óraszám: 6+1= 7 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Irodalom és mozgókép Szabó Magda: Abigél Pilinszky János: Francia fogoly (részlet) Choli Daróczi József: Dal	Pilinszky János: Harbach, 1944 Anna Frank naplója Lakatos Menyhért: Még mindig siratunk
Irodalom és mozgókép George Orwell: Allatfarm	
Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról (részlet)	Márai Sándor: Mennyből az angyal Tamási Lajos: Piros a vér a pesti utcán
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között. Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása <i>Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése</i>	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámolók készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása). Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.	

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatterképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.).

Munkaformák

A MUNKAFORMÁK KÖZÜL A FRONTÁLIS OSZTÁLYMUNKA HASZNÁLATA MELLETT ELSŐSORBAN A PÁROS MUNKA, A CSOPORTMUNKA, AZ EGYÉNRE SZABOTT (INDIVIDUALIZÁLT) MUNKAFORMA

KÖVETELMÉNYEK:

Felismeri a történelmi traumák megjelenését az irodalmi alkotásokban

Megfigyeli a diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolását a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.

Képes tudatosítani az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségét

Képes megfigyelni az egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatait

FOGALMAK:

jellemfejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom

VI. Szórakoztató irodalom

Óraszám: 3 óra

TÖRZSANYAG (az óraszám 80 %-a)	AJÁNLOTT MŰVEK
Irodalom és mozgókép Agatha Christie egy Poirot-novellája	Agatha Christie: Tíz kicsi néger
Fejlesztési feladatok és ismeretek Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a választott mű értelmezésében	
JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 7–8. ÉVFOLYAMON A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ. A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetség gondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét. Tanítási-tanulási stratégiák Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek. A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása). Tanulásszervezési módok Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot. Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának. Oktatási módszerek Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolatérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára stb.). Munkaformák A MUNKAFORMÁK KÖZÜL A FRONTÁLIS OSZTÁLYMUNKA HASZNÁLATA MELLETT ELSŐSORBAN A PÁROS MUNKA, A CSOPORTMUNKA, AZ EGYÉNRE SZABOTT (INDIVIDUALIZÁLT) MUNKAFORMA	

KÖVETELMÉNYEK:

Vállalkozik az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítésére és alkalmazására a választott mű értelmezésében

FOGALMAK

szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény

Átfogó célként kitűzött, valamint a fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (általános követelmények) az 5–8. évfolyamon

ANYANYELVI KULTÚRA, ANYANYELVI ISMERETEK***A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:***

1. elkülöníti a nyelv szerkezeti egységeit, megnevezi a tanult elemeket;
2. ismeri a magyar hangrendszer főbb jellemzőit és a hangok kapcsolódási szabályait. Írásban helyesen jelöli;
3. funkciójuk alapján felismeri és megnevezi a szóelemeket és szófajokat;
4. a szövegben felismer és funkciójuk alapján azonosít alapvető és gyakori szó szerkezeteket (alanyos, határozós, jelzős, tárgyas);
5. szerkezetük alapján megkülönbözteti az egyszerű és összetett mondatokat;
6. felismeri és elemzi a főbb szóelemek mondat- és szövegbeli szerepét, törekszik helyes alkalmazásukra;
7. megfigyeli és elemzi a mondat szórendjét, a szórendi változatok, valamint a környező szöveg kölcsönhatását;
8. érti és megnevezi a tanult nyelvi egységek szövegbeli szerepét;
9. felismeri és megnevezi a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés, néhány ritkább szóalkotási mód;
10. tanári irányítással, néhány szempont alapján összehasonlítja az anyanyelv és a tanult idegen nyelv sajátosságait;
11. megfigyeli, elkülöníti és funkciót társítva értelmezi a környezetében előforduló nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnyelvek);
12. felismeri és megnevezi a nyelvi és nem nyelvi kommunikáció elemeit;
13. használja a digitális kommunikáció eszközeit, megnevezi azok főbb jellemző tulajdonságait;
14. megfigyeli és értelmezi a tömegkommunikáció társadalmat befolyásoló szerepét;
15. felismeri a kommunikáció főbb zavarait, alkalmaz korrekciós lehetőségeket;
16. alkalmazza az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket;
17. ismeri és alkalmazza helyesírásunk alapelveit: kiejtés, szóelemzés, hagyomány, egyszerűsítés;
18. társai és saját munkájában a tanult formáktól eltérő, gyakran előforduló helyesírási hibákat felismeri és javítja;
19. etikusan és kritikusan használja a hagyományos papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.

IRODALMI KULTÚRA, IRODALMI ISMERETEK***A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:***

1. elolvassa a kötelező olvasmányokat, és saját örömeire is olvas;
2. megérti az irodalmi mű szövegszerű és elvont jelentéseit;
3. a tanult fogalmakat használva beszámol a megismert műről;
4. megismeri és elkülöníti a műnemeket, illetve a műnemekhez tartozó főbb műfajokat, felismeri és megnevezi azok poétikai és retorikai jellemzőit;
5. összekapcsol irodalmi műveket különböző szempontok alapján (téma, műfaj, nyelvi

kifejezőeszközök);

6. elkülöníti az irodalmi művek főbb szerkezeti egységeit;
7. összehasonlítja egy adott irodalmi művet annak adaptációival (film, festmény stb.);
8. felismeri, és bemutatja egy adott műfaj főbb jellemzőit;
9. az irodalmi szövegek befogadása során felismer és értelmez néhány alapvető nyelvi-stilisztikai eszközt: szóképek, alakzatok stb.;
10. a megismert epikus művek cselekményét összefoglalja, fordulópontjait önállóan ismerteti;
11. elkülöníti és jellemzi a fő- és mellékszereplőket, megkülönbözteti a helyszíneket, az idősíkokat, azonosítja az előre- és visszautalásokat;
12. felismeri és a szövegből vett példával igazolja az elbeszélő és a szereplő nézőpontja közötti eltérést;
13. a szövegből vett idézetekkel támasztja alá, és saját szavaival fogalmazza meg a lírai szöveg hangulati jellemzőit, a befogadás során keletkezett érzéseit és gondolatait;
14. azonosítja a versben a lírai én különböző megszólalásait, és elkülöníti a mű szerkezeti egységeit;
15. felismeri a tanult alapvető rímképleteket (páros rím, keresztrím, bokorrím), és azonosítja az olvasott versek ritmikai, hangzásbeli hasonlóságait és különbségeit;
16. ismer és felismer néhány alapvető lírai műfajt;
17. szövegűen, értőn mondja el a memoritereként tanult lírai műveket;
18. drámai műveket olvas és értelmez, előadásokat, feldolgozásokat megnéz (pl.: mesedráma, vígjáték, ifjúsági regény adaptációja);
19. a nemzeti hagyomány szempontjából meghatározó néhány mű esetén bemutatja a szerzőhöz és a korszakhoz kapcsolódó legfőbb jellemzőket.

A. MŰISMERET

A tanuló olvassa és önálló, illetve osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben kötelezően és részletesen meghatározott műveket, illetve műrészleteket a B) pontban felsorolt szerzőktől.

A tanuló olvassa és önálló, illetve osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben kötelezően és részletesen meghatározott bibliai történeteket, görög mítoszokat, magyar mítoszokat, hősöket, mondákat.

A tanuló olvassa és önálló, illetve osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben felsoroltak közül választható magyar ifjúsági és meseregényt, illetve világirodalmi ifjúsági regényt.

B. ALKOTÓK

A tanuló olvassa és önálló, illetve osztálytermi munka keretében feldolgozza az alábbi szerzők kerettantervben részletesen meghatározott egyes műveit:

Ady Endre, Áprily Lajos, Arany János, Babits Mihály; Balassi Bálint; Berzsenyi Dániel, Choli Daróczy József; Agatha Christie, Csokonai Vitéz Mihály, Csukás István, Daniel Defoe, Tonke Dragt, Dsida Jenő, Fazekas Mihály, Fekete István, Gárdonyi Géza, Herczeg Ferenc, Illyés Gyula, Janus Pannonius, Jókai Mór, József Attila, Juhász Gyula, Kányádi Sándor, Karinthy Frigyes; Kittenberger Kálmán, Kós Károly, Kosztolányi Dezső, Kölcsey Ferenc, , Lázár

Ervin, Mándy Iván, Márai Sándor, Mikes Kelemen, Mikszáth Kálmán, Molière, Molnár Ferenc, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nyíró József, George Orwell, Örkény István, Petőfi Sándor, Pilinszky János; Radnóti Miklós, Reményik Sándor, Antoine Saint-Exupéry, William Shakespeare, Sütő András, Szabó Lőrinc; Szabó Magda, Széchenyi Zsigmond, Tamási Aron, Tóth Árpád, Jules Verne, Vörösmarty Mihály, Wass Albert, Weöres Sándor, Zrínyi Miklós

A memoriterek és a kötelező olvasmányok (C, D) a közös irodalmi műveltség (kulturális kód) legfontosabb elemeit tartalmazzák.

C. MEMORITEREK

Ady Endre: Örízem a szemed; Arany János: Rege a csodaszarvasról (részletek); Családi kör (részletek); A walesi bárdok (részletek); Toldi részletek; Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem, A Reményhez; József Attila: Születésnapomra, Mama; Kányádi Sándor: Két nyárfa; Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg, Huszt, Emléklapra; Petőfi Sándor: János vitéz (részletek);

Nemzeti dal, Szeptember végén, Szabadság, szerelem; Radnóti Miklós: Nem tudhatom; Reményik Sándor: Templom és iskola (részletek); Vörösmarty Mihály: Szózat; Weöres Sándor: Ó ha cinke volnék.

D. KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Arany János: Toldi; Gárdonyi Géza: Egri csillagok; Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa; Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák; A néhai bárány; Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk; Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig vagy Pillangó; Hét krajcár; Petőfi Sándor: János vitéz; Shakespeare, William: Szentivánéji álom vagy Molière: A képzelt beteg; Szabó Magda: Abigél. Szabadon választható magyar ifjúsági vagy meseregény; szabadon választható világirodalmi ifjúsági regény.

SZÖVEGÉRTÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. megérti az életkorának megfelelő hallott és olvasott szövegeket;
2. kifejezően tudja olvasni és értelmezni az életkorának megfelelő különböző műfajú és megjelenésű szövegeket. A tanuló felismeri és a tanár segítségével értelmezi a számára ismeretlen kifejezéseket;
3. felismeri és szükség szerint a tanár segítségével értelmezi a szövegben számára ismeretlen kifejezéseket;
4. a lábjegyzetek, a digitális és nyomtatott szótárak használatával önállóan értelmezi az olvasott szöveget;
5. a pedagógus irányításával kiválasztja a rendelkezésre álló digitális forrásokból a megfelelő információkat;
6. különbséget tesz a jelentésszerkezetben a szó szerinti és metaforikus értelmezés között;
7. alkalmazza a különböző olvasási típusokat és szöveg-feldolgozási módszereket;
8. összekapcsolja ismereteit a szöveg tartalmával, és reflektál azok összefüggéseire;
9. az olvasott szövegeket szerkezeti egységekre tagolja;
10. szóbeli vagy képi módszerekkel megfogalmazza, megjeleníti a szöveg alapján kialakult érzéseit, gondolatait;
11. az életkorának megfelelő szöveg alapján jegyzetet, vázlatot készít;
12. a tanulási tevékenységében hagyományos és digitális forrásokat használ, ezt mérlegelő gondolkodással és etikusan teszi.

SZÖVEGALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően beszél;
2. gondolatait, érzelmeit, véleményét a kommunikációs helyzetnek megfelelően, érvekkel alátámasztva fogalmazza meg, és mások véleményét is figyelembe veszi;
3. a tanult szövegeket szöveghűen és mások számára követhetően tolmácsolja;
4. az általa tanult hagyományos és digitális szövegtípusok megfelelő tartalmi és műfaji követelményeinek megfelelően alkot szövegeket;
5. a szövegalkotás során alkalmazza a tanult helyesírási és szerkesztési szabályokat, használja a hagyományos és a digitális helyesírási szabályzatot és szótárt;
6. az egyéni sajátosságaihoz mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkot szöveget;
7. tanári segítséggel kreatív szöveget alkot a megismert műhöz kapcsolódóan hagyományos és digitális formában;
8. egyszerű rímes és rímtelen verset alkot.

OLVASÓVÁ NEVELÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. életkorának megfelelő irodalmi szövegeket olvas;
2. érthetően, kifejezően és pontosan olvas;
3. egy általa elolvasott művet ajánl kortársainak;
4. a tanult szövegeket szöveghűen és mások számára követhetően tolmácsolja;
5. megfogalmazza vagy társaival együttműködve drámajátékban megjeleníti egy mű megismerése során szerzett tapasztalatait, élményeit.

MÉRLEGELŐ GONDOLKODÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

1. személyes véleményt alakít ki a szövegek és művek által felvetett problémákról (pl. döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok), és véleményét indokolja;
2. megérti mások álláspontját, elfogadja azt, vagy a sajátja mellett érveket fogalmaz meg;
3. személyes tapasztalatait összeköti a művekben megismert konfliktusokkal, érzelmi állapotokkal;
4. a feladatvégzés során hatékony közös munkára, együttműködésre törekszik.

Átfogó célként kitűzött, valamint a fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (a magasabb évfolyamra lépés feltételei/ a továbbhaladás feltételei/ minimum követelmények) az 5–8. évfolyamon

ANYANYELVI KULTÚRA, ANYANYELVI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló **egyéni képességeinek megfelelően:**

1. igyekszik elkülöníteni a nyelv szerkezeti egységeit és megnevezni a tanult elemeket;
2. felismeri a magyar hangrendszer főbb jellemzőit kérdések segítségével és a hangok kapcsolódási szabályait. Írásban igyekszik helyesen jelölni azokat;
3. felismeri és megnevezi az alapszófajokat; törekszik a szóelemek felismerésére
4. a szövegben felismer alapvető és gyakori szószerkezeteket (alanyos, határozós, jelzős, tárgyas);
5. szerkezetük alapján megkülönbözteti az egyszerű és összetett mondatokat;
6. törekszik a főbb szóelemek mondat- és szövegbeli szerepének helyes alkalmazására;
7. megfigyeli a mondat szórendjét, a szórendi változatok, valamint a környező szöveg kölcsönhatását;
8. igyekszik érteni a tanult nyelvi egységek szövegbeli szerepét;
9. képes felsorolni a főbb szóalkotási módokat: szóösszetétel, szóképzés, néhány ritkább
1. szóalkotási mód;
10. tanári irányítással, néhány szempont alapján összehasonlítja az anyanyelv és a tanult idegen nyelv sajátosságait;
11. megfigyeli a környezetében előforduló nyelvváltozatokat (nyelvjárások, csoportnyelvek, rétegnyelvek);
12. felismeri a nyelvi és nem nyelvi kommunikáció elemeit;
13. használja a digitális kommunikáció eszközeit;
14. megfigyeli a tömegkommunikáció társadalmat befolyásoló szerepét;
15. törekszik helyesen alkalmazni az általa tanult nyelvi, nyelvtani, helyesírási, nyelvhelyességi ismereteket;
16. törekszik alkalmazni helyesírásunk alapelveit: kiejtés, szóelemzés, hagyomány, egyszerűsítés;
17. társai és saját munkájában a tanult formáktól eltérő, gyakran előforduló helyesírási hibákat felismeri;
18. etikusan és kritikusan használja a hagyományos papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat.

IRODALMI KULTÚRA, IRODALMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló egyéni képességeinek megfelelően:

1. igyekeznek elolvasni a kötelező olvasmányokat;
2. igyekeznek megérteni az irodalmi mű szövegszerű jelentéseit;
3. a tanult fogalmakat használva törekszenek beszámolni a megismert műről;
4. megismerik a műnemeket, illetve a műnemekhez tartozó főbb műfajokat;
5. törekszenek összekapcsolni irodalmi műveket különböző szempontok alapján (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök);
6. igyekeznek elkülöníteni az irodalmi művek főbb szerkezeti egységeit;
7. vállalkozik egy adott irodalmi mű összehasonlítására annak adaptációival (film, festmény stb.);
8. felismeri egy adott műfaj főbb jellemzőit;
9. az irodalmi szövegek befogadása során törekszenek néhány alapvető nyelvi-stilisztikai eszköz felismerésére: szóképek, alakzatok stb.;
10. vállalkozik a megismert epikus művek cselekményének összefoglalására;
11. törekszenek jellemezni a fő- és mellékszereplőket, megkülönböztetni a helyszíneket, az idősíkokat;
12. a szövegből vett idézetekkel igyekeznek alátámasztani, és saját szavaival megfogalmazni a befogadás során keletkezett érzéseit és gondolatait;
13. segítséggel azonosítja a versben a lírai én különböző megszólalásait, és elkülöníti a mű szerkezeti egységeit;
14. igyekeznek felismerni a tanult alapvető rímképleteket (páros rím, keresztím, bokorrím);
15. törekszenek néhány alapvető lírai műfaj felismerésére;
16. szöveghűen mondja el a memoriterként tanult lírai műveket;
17. drámai műveket olvas, előadásokat, feldolgozásokat megnéz (pl.: mesedráma, vígjáték, ifjúsági regény adaptációja);
18. a nemzeti hagyomány szempontjából meghatározó néhány mű esetén igyekeznek bemutatni a szerzőhöz és a korszakhoz kapcsolódó legfőbb jellemzőket.

A. MŰISMERET

A tanuló olvassa és osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben kötelezően és részletesen meghatározott műveket, illetve műrészleteket a B) pontban felsorolt szerzőktől.

A tanuló olvassa és osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben kötelezően és részletesen meghatározott bibliai történeteket, görög mítoszokat, magyar mítoszokat, hősöket, mondákat.

A tanuló olvassa és osztálytermi munka keretében feldolgozza a kerettantervben felsoroltak közül választható magyar ifjúsági és meseregényt, illetve világirodalmi ifjúsági regényt.

B. ALKOTÓK

A tanuló olvassa és osztálytermi munka keretében feldolgozza az alábbi szerzők kerettantervben részletesen meghatározott egyes műveit:

Ady Endre, Áprily Lajos, Arany János, Babits Mihály; Balassi Bálint; Berzsenyi Dániel, Choli Daróczy József; Agatha Christie, Csokonai Vitéz Mihály, Csukás István, Daniel Defoe, Tonke Dragt, Dsida Jenő, Fazekas Mihály, Fekete István, Gárdonyi Géza, Herczeg Ferenc, Illyés Gyula, Janus Pannonius, Jókai Mór, József Attila, Juhász Gyula, Kányádi Sándor, Karinthy Frigyes; Kittenberger Kálmán, Kós Károly, Kosztolányi Dezső, Kölcsey Ferenc, Lázár Ervin, Mándy Iván, Márai Sándor, Mikes Kelemen, Mikszáth Kálmán, Molière, Molnár Ferenc, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nyirő József, George Orwell, Örkény István, Petőfi Sándor, Pilinszky János; Radnóti Miklós, Reményik Sándor, Antoine Saint-Exupéry, William Shakespeare, Sütő András, Szabó Lőrinc; Szabó Magda, Széchenyi Zsigmond, Tamási Áron, Tóth Árpád, Jules Verne, Vörösmarty Mihály, Wass Albert, Weöres Sándor, Zrínyi Miklós

A memoriterek és a kötelező olvasmányok (C, D) a közös irodalmi műveltség (kulturális kód) legfontosabb elemeit tartalmazzák.

C. MEMORITEREK

Ady Endre: Őrizem a szemed; Arany János: Rege a csodaszarvasról (részletek); Családi kör (részletek); A walesi bárdok (részletek); Toldi részletek; Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem, A Reményhez; József Attila: Születésnapomra, Mama; Kányádi Sándor: Két nyárfa; Kölcsey Ferenc: Himnusz – teljes szöveg, Huszt, Emléklapra; Petőfi Sándor: János vitéz (részletek); Nemzeti dal, Szeptember végén, Szabadság, szerelem; Radnóti Miklós: Nem tudhatom; Reményik Sándor: Templom és iskola (részletek); Vörösmarty Mihály: Szózat; Weöres Sándor: Ó ha cinke volnék.

D. KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Arany János: Toldi; Gárdonyi Géza: Egri csillagok; Jókai Mór: A nagyenyedi két fűzfa; Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője vagy A két koldusdiák; A néhai bárány; Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk; Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig vagy Pillangó; Hét krajcár; Petőfi Sándor: János vitéz; Shakespeare, William: Szentivánéji álom vagy Molière: A képzelt beteg; Szabó Magda: Abigél. Szabadon választható magyar ifjúsági vagy meseregény; szabadon választható világirodalmi ifjúsági regény.

SZÖVEGÉRTÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló egyéni képességeinek megfelelően:

1. igyekszik megérteni az életkorának megfelelő hallott és olvasott szövegeket;
2. olvassa az életkorának megfelelő különböző műfajú és megjelenésű szövegeket. A tanuló felismeri és a tanár segítségével értelmezi a számára ismeretlen kifejezéseket;
3. felismeri és szükség szerint a tanár segítségével értelmezi a szövegben számára ismeretlen kifejezéseket;
4. a lábjegyzetek, a digitális és nyomtatott szótárak használatával önállóan értelmezi az olvasott szöveget;
5. a pedagógus irányításával kiválasztja a rendelkezésre álló digitális forrásokból a megfelelő információkat;
6. igyekszik különbséget tenni a jelentésszerkezetben a szó szerinti és metaforikus értelmezés között;
7. törekszik alkalmazni a különböző olvasási típusokat és szövegfeldolgozási módszereket;
8. próbálja összekapcsolni ismereteit a szöveg tartalmával, és igyekszik reflektálni azok összefüggéseire;
9. vállalkozik az olvasott szövegek szerkezeti egységekre való tagolására;
10. röviden megfogalmazza a szöveg alapján kialakult érzéseit, gondolatait;
11. az életkorának megfelelő szöveg alapján igyekszik vázlatot készíteni;
12. a tanulási tevékenységében hagyományos és digitális forrásokat is igyekszik használni;

SZÖVEGALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló egyéni képességeinek megfelelően:

1. érthetően, a kommunikációs helyzetnek megfelelően beszél;
2. gondolatait, érzelmeit, véleményét a kommunikációs helyzetnek megfelelően fogalmazza meg, és mások véleményét is figyelembe veszi;
3. a tanult szövegeket törekszik szöveghűen, követhetően tolmácsolni;
4. az általa tanult hagyományos szövegtípusok tartalmi követelményeinek megfelelően igyekszik szövegeket alkotni;
5. a szövegalkotás során próbálja alkalmazni a tanult helyesírási és szerkesztési szabályokat, használja a hagyományos vagy a digitális helyesírási szabályzatot és szótárt;
6. az egyéni sajátosságaihoz mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkot szöveget;
7. tanári segítséggel kreatív szöveget alkot a megismert műhöz kapcsolódóan hagyományos és digitális formában;

OLVASÓVÁ NEVELÉS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló ***egyéni képességeinek megfelelően:***

1. életkorának megfelelő irodalmi szövegeket olvas;
2. érthetően, kifejezően igyekszik olvasni;
3. vállalkozik egy általa elolvasott mű ajánlására kortársainak;
4. a tanult szövegeket igyekszik szöveghűen, érthetően tolmácsolni;
5. a társaival együttműködve drámajátékban vállalkozik egy mű megismerése során szerzett tapasztalatai, élményei megjelenítésére

MÉRLEGELŐ GONDOLKODÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló ***egyéni képességeinek megfelelően:***

1. személyes véleményt alakít ki a szövegek és művek által felvetett problémákról (pl. döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok);
2. megérti mások álláspontját, elfogadja azt;
3. személyes tapasztalatait összeköti a művekben megismert konfliktusokkal, érzelmi állapotokkal;
4. a feladatvégzés során hatékony közös munkára, együttműködésre törekszik.